

# TAIVALKUNTALAINEN

Taivalkunnan Kylälehti 2002





## TAIVALKUNTALAINEN 2002

- 4 .....Puheenjohtajan palsta
- 5 .....Kylätoimikunta 2002
- 6 .....Kesäkisat koulun pihassa
- 7 .....Taivalkunnan Hevosurheilu ry
- 8 .....Kirkonmäen kuulumisia
- 9 .....Taivalkunnan maa- ja kotitalousseura ry.
- 10 .....Taipaleen- Kohmalan- Kennolan kalastuskunta
- 14 .....MTK Nokia
- 15 .....Terveisiä viheriöiltä
- 16 .....”Kyläkapakka”
- 17 .....Pääkallonmetsästäjien valtakunta
- 21 .....Anna-serkkuani muistellen
- 22 .....Taivalkunta Beat
- 23 .....Koirat Taivalkunnan maisemassa 1930-luvulla
- 24 .....Muistelo Taivalkunnasta
- 26 .....Pallosalamat
- 27 .....Sunnuntai sikalassa
- 28 .....Esiliinan historiaa
- 29 .....Metsäretki
- 30 .....Tokaisuja

Puheenjohtajan kynästä.

Kädessäsi on jälleen pitkään odotettu ja tuskaisen taipaleen kulkenut Taivalkuntalainen. Lehden viivästymiseen on useita syitä, mutta pääasiallinen syy oli kokeneimpien ja innokkaimpien henkilöiden jääminen pois hallituksen kuvioista.

Kiistattomasti Taivalkunnan kylät ry kärsii tällä hetkellä asukkaiden innostuksen puutteesta yhteistä toimintaa kohtaan. Aktiivisena kokouksissa häärii viitisen henkilöä, jotka yrittävät pitää kylätoimikunnan aloittamaa toimintaa yllä. Valitettavasti myös tapahtumat, jotka olemme viimeisen kahden vuoden aikana järjestäneet ovat kärsineet osanottaja pulasta. Tämä ei ole omiaan jatkossa motivoimaan aktiiviporukkaa tapahtumien järjestämisessä kylälle. Toivonkin ihmisiä aktiivisemmin mukaan toimimaan ympäristön, lasten ja nuorten ym. eteen, johon tällainen kyläyhdistystoiminta on omiaan vaikuttamaan.

Kevään aikana Nokian kyläyhdistykset kokoontuivat useampaan otteeseen suunnittelemaan 7.-9.6.2002 pidettyjä Nokian kyläpäiviä. Yhtenä tavoitteena oli yhteisten Nokian kylien WWW-sivujen teko, jossa yhdistysten huoleksi jäi sisällön tuottaminen näille sivuille. Myös Taivalkunnan sivu löytyy osoitteesta [www.nokiankylat.net](http://www.nokiankylat.net). Näiden sivujen tarkoituksena on palvella kyläläisiä jatkossa mm. ajankohtaisten kylän asioiden tiedoituskanavana. Vanhoja ilmoitustauluja ei ole tarkoitus hylätä, mutta WWW- sivut tulevat jatkossa olemaan mukava lisä tiedonlevityksessä ja julkaisussa, jota myös mökkiläiset yms. pääsevät helposti kotoaan katsomaan. Ideoita ja ilmoituksia sivuille julkaistavaksi voi lähettää allekirjoittaneelle. Käykää tutustumassa sivuihin.

Kevätkokouksessa jälleen esille noussut kevyen liikenteen väylän ja vesiputken jatkaminen kohti Ristiveräjää ei valitettavasti yhdistyksen aloitteesta huolimatta saanut tuulta purjeisiin Tielaitokselta. Tielaitoksen lausunnossa todetaan: *"Tiepiirin tavoitteena on toteuttaa I-kiireellisyysluokan väylähankkeita vuosina 2001-2005, mutta vähentyneen tienpidon rahoituksen vuoksi tavoitteen toteutuminen näyttää vaikealta. Valitettavasti esittämämme kevyen liikenteen väylä jäi tämän selvityksen kriteerien perusteella myöhempien selvitysten varaan."* Yhdistys tulee seuraamaan tilannetta ja pyrkii olemaan aktiivinen myös tulevaisuudessa.

Haluan kiittää kaikkia tämän lehden tekoon osallistuneita työpanoksesta ja toivottaa, sekä uudet, että vanhat kyläläiset mukaan toimimaan yhteisen edun hyväksi.

Aktiivista loppuvuotta toivottaen

Mikko Rasi pj.  
[mikko.rasi@nokia.com](mailto:mikko.rasi@nokia.com)



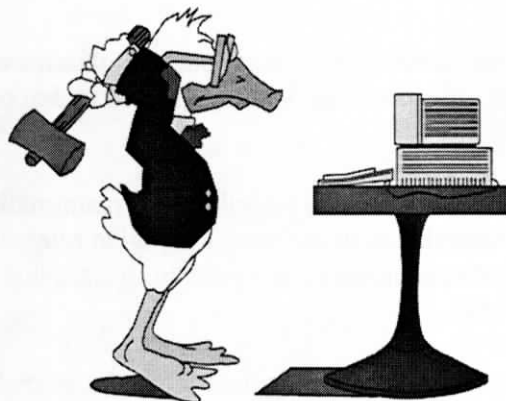
# KYLÄTOIMIKUNTA

## Vuoden 2002 hallituksen kokoonpano

Puheenjohtaja  
Varapuheenjohtaja  
Sihteeri  
Rahastonhoitaja

Mikko Rasi  
Esa Alanne  
Terhi Haavisto  
Anja Urkko  
Sirpa Hautanen  
Pertti Jokinen  
Kyösti Kiiski  
Jaana Kuparinen  
Pekka Perälä  
Petri Peuraus  
Mika Toivola

## WANTED



Kylätoimikunta etsii innokasta henkilöä hoitamaan kylätoimikunnan nettisivuja. Jos olet kiinnostunut WWW- sivujen teosta ja hallitset html- kielen perusteet, ota yhteyttä puheenjohtajaan. (mikko.rasi@nokia.com)

## Kesäkisat koulun pihassa

Kyläpäiviä Nokialla vietettiin 7. – 9. 6. Kyläpäivien aikana Nokian kylillä järjestettiin erilaisia kyläkulttuuritapahtumia. Sunnuntaina 9.6. Taivalkunnan koulun pihassa ponnisteltiin kyläkulttuuripäivien merkeissä jännittävät kesäkisat. Sarjoja löytyi kaikille lähes kapaloikaisista lähtien.

Aamuinen kaatosade jo ehti pelästyttää sekä kilpailijoita että toimitsijoita, mutta kisojen alkaessa sää oli jo mitä parhain. Alle 2-, 4- ja 6-vuotiaatittelivät juoksun ja pallonheiton merkeissä. Taivalkunnan stadionilla nähtiinkin jännittäviä kamppailuja. Alle 2-vuotiaat kokivat ilmeisesti 40-metrisen juoksumatkinsa aivan liian vähäiseksi suoritukseksi. Kun hurjaan vauhdinhurmaan on päästy, eihän sitä heti malta lopettaa. Pari metriä ennen maalilinjaa alle 2-vuotiaiden juoksukisaa hienosti johtanut Mikko Alanne teki täyskäännöksen takaisin kohti lähtöviivaa. Niinpä toisena kirinyt Venla Haavisto teki saman ratkaisun. Kaksikko kiri maaliin käytyään ylimääräisen lenkin lähtöviivalla.

Alle 4-vuotiaissa käytiin hurjaa kamppailua, kun pallonheitossa täsmälleen samaan senttilukemaan päätyi kaksikko Olli Haavisto ja Anssi Peuraus. Myös Viivi Vuorinen antoi kovan vastuksen. Alle 6-vuotiaissa Heidi Alanne teki hienot tulokset sekä juoksussa että pallonheitossa.

Alle 8-, 10-, 12- ja 15-vuotiaat kisailivat pujotteluradan merkeissä. Suorituksena oli pallonkuljettaminen mailalla pujottelurataa pitkin sekä tarkkuusheitto hernepusseilla. Stadionilla nähtiin hurjia kaksinkamppailuja, upeita kikkailuja sekä ylenmäärin vauhtia ja jännitystä. Alle 10-vuotiaissa voittoon kiri Eeva Alanne. Alle 12-vuotiaissa Harri Alanne vastasi poikien parhaasta tuloksesta. Tyttöjen puolella nopeimmin pujotteli Annika Hautanen, Janika Koiviston ollessa hyvä kakkonen. Pujotteluradan kovimmasta tuloksesta vastasi tuulispään lailla kiitänyt alle 15-vuotiaiden Aarne Hautanen.

Myös hiukan isommat ja vanhemmat (ilman yläikärajaa) pääsivät jännittävän kisailun makuun. Naisten sarjassa käytiin jännittävä golf-lyöntikisa. Voittajaksi löi kuuden osanottajan tiukassa kisassa Kirsi Kapanen.

Miesten puolella miteltiin kivenkannossa. Yhdellä kädellä kiveä pisimmälle kantanut selvisi voittajaksi. Ilmassa oli lähes voimamieskisan tunnelmaa, kun kylän miehet, hauikset pullistellen, kuljettivat kivenjätkälettä stadionin päästä päähän. Voittajaksi seitsemän miehen joukosta voimaili Marko Kangasvieri.

Paikanpäällä oli myös buffetti, josta kisailun mainingeissa maistui niin makkara ja mehu, kuin pulla ja kahvi. Kisajärjestäjien mukaan ilmoittautumislistoissa olisi ollut tilaa vielä suuremmallekin osallistujajoukolle.

Terhi Haavisto




# Taivalkunnan Hevosurheilu ry muistuttaa


Vastaperustettu Taivalkunnan Hevosurheilu ry haluaa muistuttaa muita tiellä liikkujiä varovaisuudesta hevosen kohtaamistilanteessa. Valitettavasti kuluneen vuoden aikana tapahtui Taivalkunnassa ainakin kolme läheltäpiti tilannetta, joissa toisina osapuolina olivat kuorma-auto, lavettiauto sekä moottorikelkka. Kaikki olivat erittäin vaarallisia tilanteita, mutta onneksi vain yhdessä näistä tarvittiin ratsastajan terveyskeskuskäyntiä. Alla olevan sarjakuvan myötä yhdistys haluaa toivottaa turvallisia kohtaamisia ja malttia liikenteeseen.

## HEVONEN LIIKENTEESSÄ

HEVONEN ON LUONTOKAPPALE, JOKA ON SÄIKÄHTÄESSÄÄN ARVAAMATON JA HYVIN VAIKEA HALLITA. LIIKENTEESSÄ HEVOSEN KANSSA VOI SATUA VAKAVIAKIN ONNETTOMUKSIA, JOS RATSASTAJA SIISTUU SATULASTA MAAHAN TAI AJONEUVON PYÖRIIN. HEVONEN AUTON MONTEPELLILLÄ SAA AIKAAN SAMAN TULOKSEN KUIN ISO HIRVI!

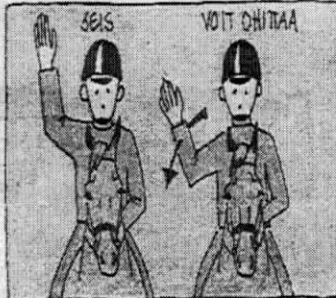


TIESITKÖ, ETTÄ HEVONEN ON YHTÄ SUURI KUIN HIRVI JA JOSKUS YHTÄ ARVAAMATON.




HEVONEN VOI PELÄSTÄ MYÖS

- SATTEENVAROJA
- HIIHTÄJÄ
- MOPOJA
- LENTON PÄRÄHTÄVIÄ LINTUJA JA PELÄSTYESSÄÄN LOIKATA PAIKOON AJONEUVON ETEEN.

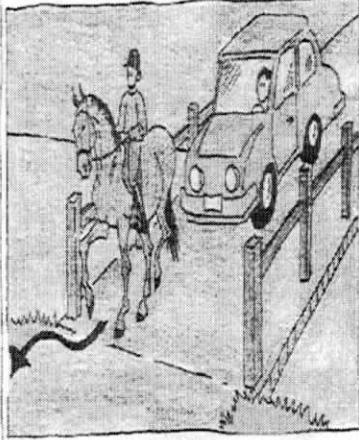


RATSASTAJAN VÄSIMERKIT




HEVONEN ON SAALISELÄIN JA PAKENE EEE UHKAA, KUTEN LIKKUVA ESINEITÄ JA KOVIA TAI VILÄTTÄVIÄ ÄÄNIÄ. SE VOI PELÄSTYÄ MM.

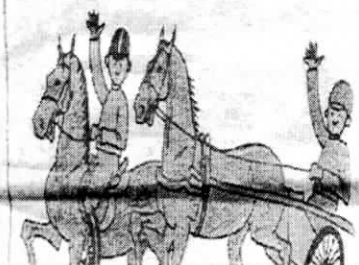
- AUTON KOVAA VAUHITIA
- RENKAISTA LENTÄVIÄ KIVIA JA VETÄ
- KOLISEVIA PEÄVÄÄRKKJÄ
- LEPPÄVIÄ PRESSUJA
- LIIAN LÄHELE TULEVAA AJONEUVDA



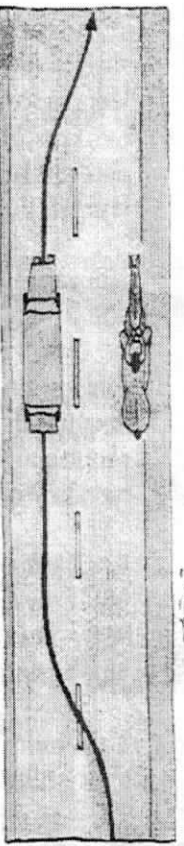
ANNA RATSUKOLLE AIKAA SIIRTÄ AHTAASTA PAIKASTA TEN PIENTAREELLE.



HEVOSKULJETUSAJONEUVO EI VOI TENDÄ ÄKKI-JARRUTUSSA, NOPEITA KIIHDITYKSIÄ EIVÄ AJAA NOPEALLA VAHDSILLA WAARTEISIN OHTITA HEVOSKULJETUSAJONEUVO KIITÄVÄN KÄLVÄÄ ÄLÄVÄ AJA SEN ETEEN.



MALTTI ON VÄLTTIÄ! ANNA HEVOSLE AIKAA JA TILAA LIKKUA JOKOSSAMME LIIKENTEESSÄ!



OHTITA HEVONEN KIITÄVÄN KÄLVÄÄ HILJAISELLA NOPEUDELLA ANNA HEVOSLE AIKAA SIIRTÄ TEN PIENTAREELLE TAI MUIHIN TURVALLISEN PAIKKAAIN OHTITUKSEN ALAUSI.

Taivalkunnan Hevosurheilu ry toivottaa uudet jäsenet tervetulleeksi. Lisätietoja liittymisestä antaa Mira Rasi (s) p. 050-562 0976

## Kirkonmäen kuulumisia

Kyllä seurakuntatalollakin vielä sentään jotain tapahtuu, vaikka välillä vähän hiljaiselta tuntuukin. Edelleen on jumalanpalvelus kerran kuussa ja tavallisesti vasta klo 12, joten aamun-unisenkin on siihen hyvä tavoittaa.

Joka toinen perjantai klo 13 – 14:30 kokoontuu vanhustenkerho. Nimestä huolimatta sinne ei kuitenkaan ole ikärajaa. Kerhon pitkäaikainen diakonissa Lahja Koivisto jäi eläkkeelle ja hänen tilallaan on Sirkku Mäkelä. Vielä viime talven Sirkku oli Tiaisen nimellä, kesän aikana oli vaihtunut Mäkeläksi. Sirkku asustaa Akinsa kanssa Tottijärvellä.

Pappeina vanhustenkerhossa ovat Kirsti Leinonen ja Päivi Raivio, vuoro kerroilla. Seurakunta tarjoaa kerhossa pullakahvit, niin että tervetuloa päiväkahville ja samalla katsomaan tapaisitko tuttuja.

Kerran kuussa, yleensä torstaina klo 18 kokoontuu naistenpiiri. Myös sillä piirillä on hieman harhaanjohtava nimi, sillä myös miehet ovat sinne lämpimästi tervetulleita. Naistenpiiri on nykyisin paremminkin keskustelu- ja pohdintapiiri, vetäjinä Kirsti Leinonen, Päivi Raivio ja Arja Usvanko vuorotellen.

Nuoremmalle väelle on tarjolla keskiviikkoisin klo 17 – 18 tyttökerho, joka on tarkoitettu ala-asteikäisille.

Lisäksi on torstaisin ja perjantaisin klo 9 – 12 avoin päiväkerho, joka on tarkoitettu kaikille alle kouluikäisille. Avoimeen päiväkerhoon voivat 4 – 6 vuotiaat tulla kuten tavalliseen päiväkerhoon, mutta alle 4 vuotiaat ovat tervetulleita aikuisen seurassa. Eli ikärajaa kerhoon ei ole, mutta nuorimmilla tulee olla äiti, isä, mummu tai vaari tai joku muu aikuinen seurana.

Edellä mainittujen kerhojen ja piirien lisäksi on vuodenmittaan mm. siioninvirsi seuroja, yhteisvastuu- ja lähetystilaisuuksia, kauneimmat joululaulut ym.

Maa- ja kotitalous seura kokoontuu silloin tällöin Srk-talossa ja järjestää siellä myös erilaisia tapahtumia (mm. talvitapahtuma).

Talo on myös vuokrattavissa yksityistilaisuuksia esim. muistotilaisuuksia, vihki- ja kaste juhlia, syntymäpäiviä ja erilaisten yhdistysten kokouksia varten.

Tilojen vuokrausta voi tiedustella kirkkoherran virastosta puh 2804228. Talon tilaisuuksista ja tilojen vapaana olosta voi tiedustella myös talonmiehen puhelimesta 3400025.

Kun laatu ja hyvä palvelu ratkaisevat  
Pitopalvelua ammattitaidolla, kaikkiin juhlatilaisuuksiin.

Järjestämme myös muistotilaisuudet.

**Leena Mäkipää**

Tottijärventie 151, 37310 Tottijärvi

puh.03-3401011, 0400-490919

## Taivalkunnan maa- ja kotitalousseura ry.

Nokian Maamiesseura perustettiin 1905 ja sen Taivalkunnan piiri järjestäytyi ihka ensimmäisenä (luultavasti Nokian vanhin toimiva seura), 100-vuotisjuhla on siis tulossa vuonna 2005!

Seuran tarkoituksena on toimeenpanna kokous- ja opintotilaisuuksia, retkiä, näyttelyitä ja juhlia, opastaa jäseniä mm. maaseudun yritystoiminnassa, kotitaloudessa, maiseman ja ympäristön hoidossa. Seura hankkii tarvittaessa yhteiseen käyttöön koneita ja laitteita (20 l:n kahvinkeitin ja kaasugrilli ovat myös muiden vuokrattavissa). Kotien välisen yhteistoiminnan ja ihmisten kanssakäymisen edistäminen ovat myös seuran tärkeitä toimialueita.

Tällä hetkellä jäseniä perheenjäsenineen on n. 50. Jäseneksi pääsee myös maanviljelijäväestöön kuulumaton - multaa ei tarvitse olla edes kynsien alla. Jäsenmaksu v. 2001 oli kohtuullinen: henkilöjäseneltä 30 mk ja perheeltä 100 mk.

Vuosittain olemme järjestäneet helmikuun tienoilla Talvitapahtuman lapsille hiihtokilpailuihin seurakuntatalolla, ja puhdistaneet tienvarret roskista talkoilla heti vapun jälkeen. Talkookahvit saa jokainen siistijä srk-talolla urakan päätteeksi, myös roskaajat, jos siirtyvät ensi kerralla puhdistuspuolelle.

Retkeilleet olemme mm. Taivalkunnan metsästysseuran majalle (kiitos heille lainasta) makkaraa paistamaan joskus kevään korvalla, ja viime kesänä yksi sunnuntaipäivä kului tutustumalla Karkun tienoosien vesitse ms. Liekovedellä. Sataman virkaa hoiti ensiluokkaisesti Taivalkunnan mattolaituri.

Kursseja järjestetään toiveiden mukaan; omenapuiden leikkaus-, erikoisruokavalio-, tanssi-, kasvisvärjäys- ja huovutuskurseja olemme pitäneet lähimenneisyydessä ja mm. suksienvoitelukurssi on tilauslistalla.

Innokkaita jäseniä mahtuu seuraan lisää pilvin pimein. Tartu siis puhelimeen ja soita, tai tule seuraavaan kokoukseen (seuraa Nokian Uutisten Seuratoiminta-palstaa).

Puheenjohtaja Risto Mattila puh. 3416 017  
Sihteeri Eeva-Liisa Hynninen puh. 3420 274  
Rahastonhoitaja Laura Hyriäinen puh. 3400 045

**AVOINNA ARK. 8-17 LAUANTAINA 8-12 (KESÄLAUANTAIT SULJETTU)**







## Taipaleen – Kohmalan – Kennolan kalastuskunta

Kalastuskunnan nimi tulee Taipaleen, Kohmalan ja Kennolan kylistä jotka omistavat Teernijärven vesioikeuksista kolmasosan kukin. Lisäksi kalastuskunnalla on vesialueita Nokianvirrassa ja Taulajärvässä. Toiminta painottuu käytännössä lähes kokonaan Teernijärvelle. Kalastuskunta myy lupia pääasiassa vain omille osakkailleen, jotka asuvat Taipaleen, Kohmalan ja Kennolan kylissä. Kaikille vapaasti myytäviä lupia ovat heittouistin ja pilkkilupa.

Taipaleen-Kohmalan-Kennolan kalastuskunta vietti toimintansa 40- vuotis juhlakokouksen 25.2.2000 ravintola Golfarissa. Kokouksessa esitettiin historiikki kalastuskunnan toiminnasta 40 vuoden ajalta, josta tässä tiivistelmä. Kirjoittaneet Into Kangasniemi ja Risto Mattila.

Kalastuskunnan toiminta alkoi joulukuun 2. päivänä 1959 pidetyllä kokouksella jossa hyväksyttiin kalastuskuntien säännöt. Puheenjohtajana tässä kokouksessa toimi Lauri Kaisko ja muina sääntöjen allekirjoittajina Taipaleen kalastuskunnan osalta Heikki Mattila ja Mauri Mattila, Kohmalan kalastuskunnan osalta Arvo Kohma ja Jaakko Kohma sekä Kennolan kalastuskunnan osalta Eero Mattila ja Pauli Laakso.

Ensimmäinen varsinainen vuosikokous pidettiin 12.4.1960 Kohman talossa. Läsniä kokouksessa olivat kalatalousneuvoja Ilmari Vuorinen ja kaksitoista kalastuskuntien osakasta. Kokouksen puheenjohtajana toimi Ilmari Vuorinen ja sihteerinä Mauri Mattila. Kokous päätti yhdistää Taipaleen, Kohmalan ja Kennolan kalastuskunnat yhdeksi kalastuskunnaksi, sekä hoitaa kalastuskuntien vesialueita yhteisenä kalavetenä. Johtokunnan puheenjohtajaksi valittiin Jaakko Kohma ja varapuheenjohtajaksi Paavo Sipilä ja jäseniksi Heikki Mattila. Kalastuslupien ja yksiköiden jakelu annettiin Tauno Kenttälän toimeksi. Kalakannan hoitoon kiinnitettiin heti huomiota, kun osakkaita kehoitettiin hedelmöittämään hauen mätiä ja istuttamaan se takaisin järveen.

Vuosikokouksessa 8.2.1961 kalastuskunta päätti liittyä jäseneksi Hämeen-Satakunnan maaviljelysseuraan. Johtokunta laajennettiin kuusijäseniseksi. Puheenjohtajaksi valittiin edelleen Jaakko Kohma, varapuheenjohtajaksi Paavo Sipilä ja jäseniksi Arne Salonen, Veikko Pajarinen, Tauno Kenttälä ja Heikki Mattila.

Vuonna 1969 pidettiin ensimmäiset kalastuskunnan osakasten väliset pilkkikilpailut. Voittaja oli Matti Mäkelä ja toisena Markku Mäkelä. Siitä lähtien näitä kilpailuja on pidetty vuosittain.

Vuosikokouksessa 25.2.1970 huomioitiin Teernijärven jatkuva likaantuminen. Johtokunta veloitettiin kääntymään kauppalan vesilautakunnan puoleen, jotta lautakunta tarkastuttaisi ettei jätevesiä pääsisi järveen. Vuonna 1972 on päätetty asettaa Teernijärven rantaan kieltotauluja, joissa kielletään pyykin, astioiden ja autojen pesu rannassa. Nokian Uutisiin laadittiin samansisältöinen juttu useana keväänä. Järven veden ollessa huonoimmillaan 70-luvun lopulla, kokeiltiin järvellä hapetuslaitetta syvänteiden happitilanteen parantamiseksi.

Kalastuskunnan 20-vuotis juhlakokous pidettiin 7.3.1980 Nokian Teollisuustalon saunalla. Kokouksessa luovutettiin kalamiehen viirit seuraaville kalastuskunnan toiminnassa mukana olleille osakkaille: Antti Kohma, Arvo Kenttälä, Veikko Pajarinen, Heikki Mattila, Paavo



Sipilä ja Mauri Mattila. Kalastuskunnan pitkäaikaiselle puheenjohtajalle Jaakko Kohmalle oli kalamiehen viiri luovutettu jo vuonna 1979, hänen täyttäessään 60 vuotta.

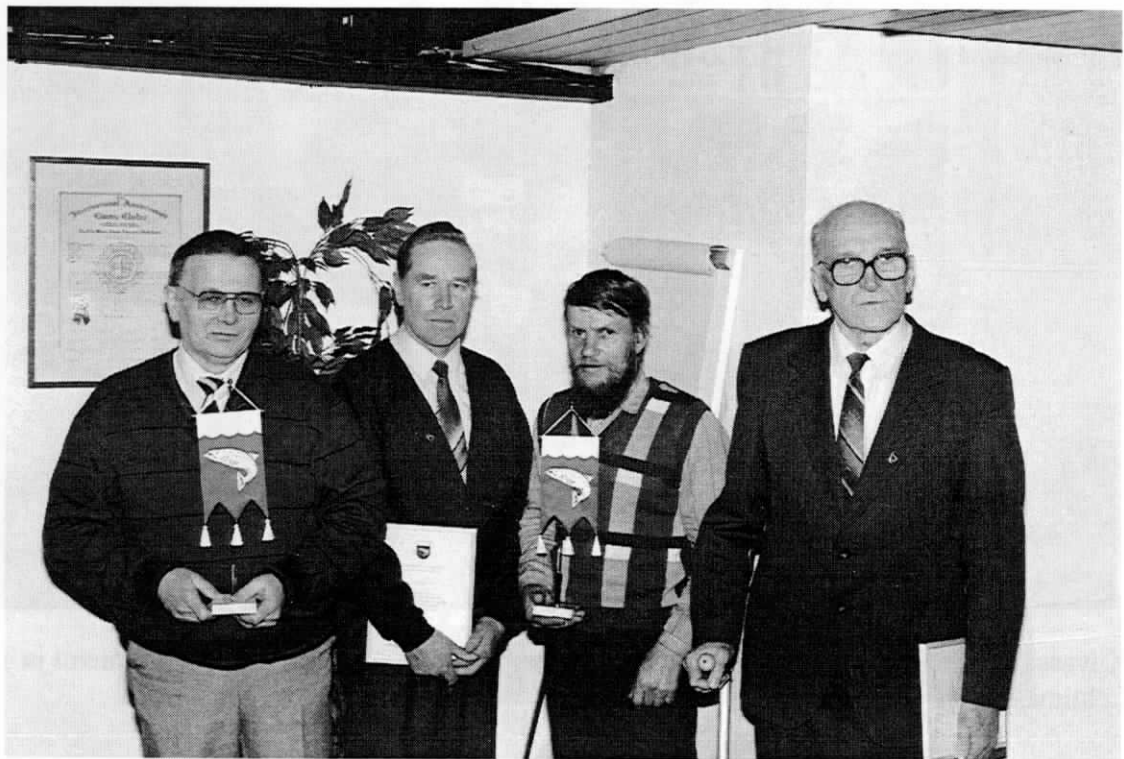
Vuosikokouksessa 25.2.1981 päätettiin haastaa Taivalkunnan kylätoimikunta ja Taivalkunnan maa- ja kotitalousnaiset pilkkikisoihin Teernijärvelle. Kalastuskunta voitti joukkuekisan ylivoimaisesti. Seuraavana vuonna haastettiin joukkueet uudelleen ja lisäksi vielä Taivalkunnan metsästysseura. Nyt vastus olikin kovempi ja kalastuskunnan voitto ei ollut kovin suuri.

Vuosikokouksessa 14.3.1983 päätettiin tilata kalastuskunnalle kunnolliset osaksluettelot. Vuoden 1984 vuosikokouksessa ne olivatkin jo käytettävissä.

Vuonna 1983 Nokian Verotoimisto pyysi kalastuskunnalta veroilmoituksen. Tästä lähtien kalastuskunta on vuosittain joutunut jättämään veroilmoituksen.

Vuosina 1985-86 muutettiin kalastuskunnan säännöt uuden kalastuslain mukaisiksi.

Kalastuskunnan 30-vuotis juhlakokous pidettiin 1990 ravintola Iisopissa. Kokouksessa luovutettiin Kalatalouden Keskusliiton hopeiset ansiomerkit Jaakko Kohmalle ja Heikki Mattilalle ja kalamiehen viirit Markku Mäkelälle ja Paavo Saloselle. Into Kangasniemi oli saanut viirin jo aikaisemmin hänen täyttäessä 60-vuotta.



Kuvassa vasemmalta Into Kangasniemi, Heikki Mattila, Paavo Salonen ja Jaakko Kohma.

Kokouksessa 1991 käsiteltiin Teernijärven huonoa happitilannetta, edellisenä syksynä Nokian kaupungin teettämien tutkimusten pohjalta. Kokous velvoitti johtokunnan tutkimaan hapetuslaitteen hankintaa. Johtokunta tutki mahdollisuutta joko vuokrata tai ostaa hapetin, mutta nämä vaihtoehdot todettiin niin kalliiksi, että hapetus jäi toteuttamatta.

Vuonna 1992 luovutettiin Kalatalouden Keskusliiton hopeinen ansiomerkki Antti Kohmalle, hänen 70- vuotis juhlassaan.

Teernijärven melko hyvä rapukanta on aikaansaatu jo 40-luvulla suoritetuilla siirtoistutuksilla. Vuoden 1999 kesällä huomattiin paljon ravunkuoria kivillä ja pohjassa. Rapuja ei näkynyt ja siksi epäiltiin että rapurutto on tullut Teernijärveen. Syksyllä suoritetuissa koeravustuksissa todettiin epäillyt todeksi, kun ainoatakaan rapua ei saatu pyydyksiin. Rutto oli vienyt järven koko rapukannan.

Kalastuskunnan 40- vuotis juhlakokous pidettiin 25.2.2000 ravintola Golfarissa, kokoustaen, saunoen ja syöden ja muutenkin mukavasti viihtyen. Kalatalouden Keskusliiton hopeisen ansiomerkin sai Into Kangasniemi ja kalamiehen viirit Esko Salminen, Pentti Salonen, Matti Mäkelä ja Tero Lehtimäki.



Kuvassa vasemmalla Esko Salminen, Pentti Salonen, Matti Mäkelä, Into Kangasniemi ja Tero Lehtimäki.

Kalan istutus aloitettiin vuonna 1963 istuttamalla Teernijärveen 30.000 hauenpoikasta. Istutusta jatkettiin vuonna 1965 istuttamalla 1.500 kaksivuotiaista ankeriasta. Istutettu kanta oli tuotettu Tanskasta ja sen toimitti vasta valmistunut Vaskun kalanviljelylaitos. Istutusta jatkettiin 60-luvulla istuttamalla taimenta ja rautua. 70-luvulla istutettiin peledsiikaa ja planktonsiikaa ja hauenpoikasia Tero Lehtimäen kalahautomosta. 80- ja 90-luvulla on istutettu

lähes vuosittain planktonsiikaa ja kaksi kertaa on kokeiltu järvitaimenen istutusta. Teernijärvellä on kalastuskunnan alkuajoista lähtien ollut yhteinen sopimus että järvellä ei käytetä moottoriveneitä. Kalastuskunnan kokouksessa on sovittu että kalastuksenvartijat voivat halutessaan käyttää moottorivenettä vartiointikierröksellaan. Ainoa kerta kun perämoottoria tiedetään Teernijärvellä käytetyn tapahtui joskus 1980-luvulla, kun kaksi ravustuksenvartijaa heinäkuun iltana päätti helpottaa vartiointikierrosta. He kantoivat toisella olleen halvalla saadun perämoottorin veneelle, kiinnittivät sen ja lähtivät järvelle. Sitten nyittiin moottoria käyntiin ja ihmeteltiin miksei lähde kun se oli niin halpakin. Välillä soudettiin vähän matkaa, taas nyittiin ja soudettiin, näin matka edistyi mutta aikaa kului. Luvattomia ravustajia ei kierroksella tavattu, lienevät kuulleet kalastuksenvartijoiden manaamisen jo kaukaa ja siirtyneen kauemmaksi pimeään metsään odottamaan omituisen moottoripartion siirtymisen kierroksella eteenpäin. Lopulta kierros saatiin tehtyä, tosin siihen oli kulunut kaksikertaa normaalia enemmän aikaa ja moottori ei ollut luvannutkaan koko matkalla.

Jaakko Kohma toimi kalastuskuntien esimiehenä vuosina 1960-1971 ja Into Kangasniemi vuosina 1972-1980. Vuodesta 1981 lähtien on tehtävää hoitanut Risto Mattila.

Johtokunnan jäseninä ovat toimineet Jaakko Kohma, Paavo Sipilä, Heikki Mattila, Aarne Salonen, Veikko Pajarinen, Tauno Kenttälä, Markku Mäkelä, Into Kangasniemi, Paavo Salonen, Tero Lehtimäki, Risto Mattila, Pentti Salonen, Esko Salminen, Juhani Saramies, Marko Soltin ja Matti Mäkelä.

Kalastuslupien myyjinä ovat toimineet Tauno Kenttälä, Veikko Pajarinen, Into Kangasniemi, Arvo Kenttälä, Matti Mäkelä ja Antti Kohma, Pirjo Salonen ja Nanna And.

Valantehneinä kalastuksenvartijoina ovat toimineet Markku Mäkelä, Into Kangasniemi, Paavo Salonen ja Esko Salminen.

Tässä oli pieni, mutta ehkä tärkein osa toiminnasta 40 vuoden ajalta.

**K K K**  
**SUPERMARKET**  
**NUIJAMIES**

Maataloustuottajien Nokian yhdistys MTK-Nokia ry on MTK:n alajärjestö. Tehtävänä on ajaa maanviljelijöiden, metsänomistajien, maaseutuyrittäjien ja hevostalousyrittäjien etuja.

Yhdistys on perustettu vuonna 1917 ja sillä on jäsentiloja tällä hetkellä 95 ja jäseniä kaikkiaan 244.

Yhdistyksen toimialue on koko Nokia, lukuun ottamatta Tottijärveä, jossa on oma yhdistyksensä.

Toiminta on sääntömääräisten kokousten lisäksi koulutusta, retkeilyä, kilpailuja, viihdettäkin. Järjestämiimme tilaisuuksiin voi yleensä osallistua koko perhe.

Taivalkuntalaisista MTK- Nokiassa vuosien saatossa ovat toimineet puheenjohtajina Arvo Jutila, Antti Alanen, Laura Hyriäinen ja nykyinen puheenjohtaja Risto Mattila.

Rahastonhoitajana on toiminut Mauri Mattila.

Sihteerinä Antti Kohma, Antti Hautanen ja nykyään Anja Urkko.

Meillä on menossa jäsenkampanja jolla toivotaan saatavan erityisesti metsänomistajia, maaseutuyrittäjiä ja hevostalousyrittäjiä jäseniksi. MTK tarjoaa näille jäsenryhmille laajan asiantuntemuksensa yrittäjä- ja metsäasioissa, edunvalvontaa, oikeusturvasta huolehtimista ja koulutusta. Jäsenetuina meillä on:

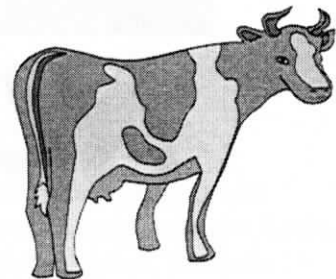
- Jäsenverkko Reppu, josta löytyy ajankohtaista asiaa ja tukitietoa internetistä.
- Ilmainen internet- liittymä jäsenille.
- Maaseudun Tulevaisuuden nettisää, reaaliaikainen sääpalvelu.
- MTK:n veropuhelin, veroneuvontaa jäsenetuhintaan.
- AgriVarma- sähkösojimus, sähköjäsenetuhintaan.
- Polttonestealennukset, MTK:n jäsenetukortilla Nesteen asemilta.
- Tuotevastuuvakuutus.
- Maatila- ja metsävuokutukset alehintaan Tapiola- yhtiöstä ja Lähivakuutus-ryhmästä.

Taivalkuntaakin koskevana valtakunnallisena asiana on tällä hetkellä ajankohtainen MTK:n ja Suomen Tieyhdistyksen tekemä hevosurheilureittejä koskeva suositus. Sen mukaan ratsu- ja ravitallien tulee sopia hevosurheilureiteinä käytettävistä yksityisteistä tiekuntien ja maanomistajien kanssa. Suosituksen mukaan ulkopuolisen tienkäyttäjän tulee suorittaa vuotuinen käyttömaksu. Myös maaston käytöstä on suoritettava käyttömaksu. Lisätietoja yhteyshenkilöiltä.

Tiedustelut ja jäsenasiat yhteyshenkilöiltämme.

Risto Mattila puheenjohtaja p. 3416017, 040-5138988

Anja Urkko sihteeri p. 3416017, 040-7391600



## Terveisiä viheriöiltä.

Tätä luettaessa on liput liehuneet ja teltassa soinut torvimusiikki, kun River Golf vietti uusien kenttien avajaisia. Niin, virallinen golfseuran nimi on Nokia River Golf, joka on suurin ”urheiluseura” Nokiolla 1500:ne jäsenineen. Tuttavallisemmin ”Riveri”, on seura, joka harrastaa River Golf Oy:n omistamilla kentillä golftoimintaa.

Syyskuun kahdeksantena 2002 avattiin vastavalmistunut laajennus, jonka tuloksena on pelaajilla käytössään kaksi golfkenttää. 18-reikäinen River Course on suunniteltu ja rakennettu siten, että siinä on mahdollisuus pelata kansainvälisen tason golfkilpailuja. Toinen kenttä on sitten 9-reikäinen, nimeltään Kartano, joka kierretään luonnollisesti kaksi kertaa, jos halutaan pelata täysi kierros.

Muutenkin Riverillä menee aika hyvin, jäsenmäärä kasvaa ja talous on hyvässä kunnossa. Keväällä River Golf Oy osti Alastalon kartanon rakennukset ja nyt saatiin 10 mmk laajennukset valmiiksi. Lisäksi Riveriä ”lähellä” oleva yhtiö omistaa pari mökkiä alueella sijaitsevasta ”mökkikylästä”.

Taivalkuntalaisia onkin jo mukavasti Riveriläisinä ja voidaankin sanoa, että golfin pelaaminen on taivalkuntalaisten ylivoimaisesti suosituin harrastus. Viime vuonna tuli pelikierroksia Riverin väylillä 35 000 kierrosta, joten kyllä niitä pelaajia on täytynyt muualtakin tulla.

Jorma Laitinen



# **RAISAMO**

Palvelemme

Ark. 8.30 - 18

ROUNIONKATU 1 NOKIA

La 8.30 - 14

puh. 31432500

## ”Kyläkapakka”

Harvassa tämän kokoisessa kylässä on A-oikeuksin varustettu ruokaravintola, kuin mitä meillä taivalkuntalaisilla on. Tämä kartanoravintola sijaitsee suurinpiirtein Taivalkunnan maantieteellisessä keskustassa ja sitä ympäröi maisema, jota joku on kuvaillut ”kappale kauneinta Nokkaa” sanonnalla.

Ravintola River Golf on alunperin perustettu palvelemaan golfareita, heidän ruoka- ja juomatarpeitaan. Kun siellä golfkentällä yli neljäkin tuntia huhkii, niin kyllä siinä välillä ruoka maistaa ja janokin pääsee joskus yllättämään. Golfarit, joita nykyään käy n. 40 000 kesässä, muodostavatkin perusasiakasjoukon, mutta kyllä muillekin tilaa löytyy.

Ravintolan nykyiset pitäjät, Mervi ja Heikki Järvinen, toivottovatkin kyläläisiä poikkeamaan ja viihtymään, tarjolla on syötävää ja juotavaa. Ravintola on kesä kautena auki klo 8.00 – 22.00 (syksymmällä suljetaan pimeän tullen). Tilaisuuksia varten avoimma, sovittavin ajankohdin vaikka talvella.

Alastalon kartano toimi aiemmin mm. alkoholistien suojakotina, niinkuin muistamme ja joku koiranleuka onkin sanonut, että samanlainenhan se on nytkin, mutta nyt ne maksaa juomisensa itse! Itsekin jonkin verran ravintolassa vierailleena voin sanoa, että muitakin eroja on: Golfarit ajelevat pääosin omilla autoillaan ja nauttivat virvokkeita kohtuullisesti, ennenvanhaan ”pojat” tulivat ”tilipäivinä” kartanoon taksilla ja ottivat homman tosissaan!

Jorma Laitinen

# Ravintola River Golf

Maukkaat lounaat arkeen ja juhlaan

Tilauksesta:

- perhejuhlat
- Liikelounaat
- Kokoukset
- Saunillat

Mervi Järvinen puh: 3400111, 340055



Kun Andersson herkut  
paistaa  
saat juhlan maun  
suussasi maistaa

JOULUHERKUT MEILTÄ!

**KOTILEIPOMO**  
**KONDITORIA** *Andersson*

om. Tapani Kauranen  
p. 3413721

Av. ark. 9 - 17  
la. 9 - 13



Nuijamiestentie 3, 37120 Nokia  
puh. 03-341 2496

Avoinna: MA-PE klo 8.30-20.00  
LA klo 9.00-15.00

**HYVÄT PARKKIPAIKAT**



## Haluatko mukavuutta elämääsi?

Henkilökohtaisilla Solo-tunnuksilla saat päivittäiset pankkipalvelut käden ulottuville useilla eri välineillä. Nordea Pankin Sololla teet lisäksi kortti- ja lainahakemukset, hoidat sijoituksesi, avaat tilit ja maksat verkko-ostoksia ym.

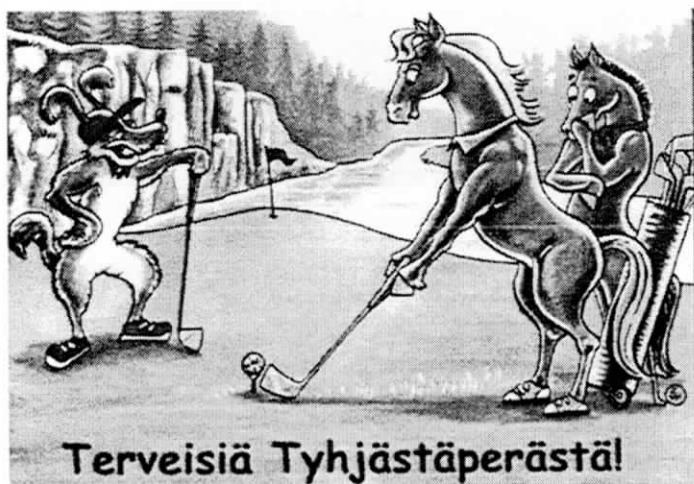
Lisätietoja ja Solo-tunnushakemus osoitteesta [www.nordea.fi](http://www.nordea.fi) tai 0200 3000 (pvm) ma-pe klo 8-21.



Nordea

# TAIVALKUNTALAINEN!

Lähetä oman kylän kortteja!



**Tervehdys kortti**

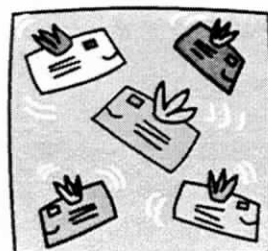


**Joulukortti**

**Kortin hinta on vain 60 senttiä/kpl.**

**Piirtäjä on oman kylän tyttö Satu Hyriäinen ja painopaikka Saleset Nokiolla.**

**Kortteja saa Laura Hyriäiseltä Kassilantie 20, puh. 340 0045, ja E-L Hynniseiltä Taivalkunnantie 221, puh. 342 0 274.**





# HELKAMA

## ilmaiseksi!

Energiansäästölamppu  
11 W = 60 W  
Vain tätä lipuketta  
vastaan!



# Helkama-liedet - kun haluat säästää osta parasta!



Kun teet ostoksesi Käyttöluotolla 15.11.-20.12. saat  
korotonta maksuaikaa jopa 2 kk!



### Helkama Arina H 50 perheliesi

- Hellävarainen haudutustoiminto
- Uunissa pikastartti ja grilli
- Tilava uuni, 50 litraa
- 2 salamalevyä
- Kiskoilla kulkeva vetolaatikko
- Lev. 50, kork. 85/90, syv. 60 cm

## 370 €

2199,92 mk

Käyttöluotolla / kk

37 €  
Maksuaikaa 12 kk.  
Luottohinta\*  
yht. 441 €



### Helkama Arina HM 60 kiertoilmaliesi

- Kiertoilmauuni ja kello
- Erittäin monipuoliset uunitoiminnot:  
mm. kiertoilma, pizzatoiminto  
ja leivonnaisten nostatus
- 3 salamalevyä
- Lev. 60, kork. 85/90, syv. 60 cm

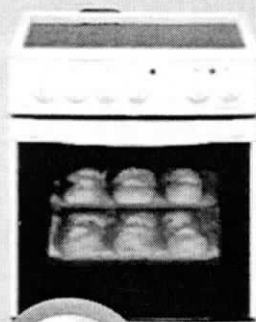
## 499 €

2966,92 mk

Käyttöluotolla / kk

50 €  
Maksuaikaa 12 kk.  
Luottohinta\*  
yht. 578 €

[norm. 669 e]



### Helkama Arina HMK 50 huippuliesi

- Keraaminen keittotaso jossa  
nopeasti kuumenevat keittoalueet
- Portaaton tehonsäätö
- Erittäin monipuoliset uunitoiminnot:  
mm. kiertoilma, pizzatoiminto ja  
leivonnaisten nostatus
- Lev. 50, kork. 85/90, syv. 60 cm

## 639 €

3799,32 mk

Käyttöluotolla / kk

64 €  
Maksuaikaa 12 kk.  
Luottohinta\*  
yht. 727 €

## Kaupan päälle



Helkama-lieden ostajalle  
komea joulukinkku,  
arvo 35 e!



### Aspira liesituuletin

- Kunnan lieteen  
kunnan tuuletin
- Pestävä suodatin

## 49 €

291,34mk

Lieden kytkentä  
ja vanhan kierrätys  
nyt puoleen hintaan,  
25 e (norm. 50 e).

Myös 60 cm leveänä,  
Helkama Arina HMK 60  
tarjoushintaan 839 e

Osoitelähde: Nordea Rahoitus Suomi Oy:n asiakasrekisteri, 00020 NORDEA

Todellinen vuosikorko, joka sisältää kaikki tililuoton  
käytöstä aiheutuvat kustannukset, on 1 250 e  
Käyttöluotolle 17,71 % (11.02)

## Kätevästi Käyttöluotolla



## **Pääkallonmetsästäjien valtakunta – Maa Tuulen Alapuolella.**

### **Työharjoittelussa Sabahissa, Malesian Borneossa.**

**Jos joku olisi Taivalkunnan ala-asteen kuudennella luokalla kysynyt minulta missä olet kymmenen vuoden kuluttua, tuskin olisin osannut veikata Kota Kinabalua!**

Kun 26. kesäkuuta 2002, puoliunessa, lentoemännän herättämänä kurkistin ulos, lentokoneen ikkunasta näkyi ensin vain turkoosi meri, jossa pieni kalastajavene kellui keskellä tyyntä vihreyttä. Sitten pilvien seasta erottui vuoria, kauttaaltaan tiheän sademetsän peitossa, ja laaksoissa leijui sumua – niin uskomattoman kaunista ja villiä näkymää en ollut ennen katsellut kuin telkkarista. Kiitorata alkoi aivan rannan tuntumasta, ja kun pyörät koskettivat maata, oli vaikea uskoa missä olin: Borneo olisi kotini seuraavat 3 kuukautta!

Internet pienentää tätä planeettaa huomattavasti – onneksi: työpaikan voi löytää helposti vaikka toiselta puolelta maailmaa. Niin kävi minulle etsiessäni työharjoittelupaikkaa Haaga Instituutin turismi-opintojani varten. Puolihuvikseni kyselin netistä löytämältäni malesialaiselta matkatoimistolta sattuisiko heillä olemaan tarjolla työtä suomalaiselle opiskelijatyölle. Olin jo unohtanut koko jutun, kun sain sähköpostia Borneosta, että: ”tulepa vaan tänne jos haluat”. Lievästi hektisen parin viikon valmistautumisajan kuluttua istuin Finnairin koneessa, matkalla Amsterdamiin, josta Malaysian Airlines kuljettaisi minut 11 tunnissa Malesian pääkaupunkiin Kuala Lumpuriin, ja sieltä 2,5 tunnissa Kota Kinabaluun – Sabahin osavaltion pääkaupunkiin.

Sabah sijaitsee maailman kolmanneksi suurimman saaren, Borneon, pohjoiskärjessä, juuri päiväntasaajan pohjoispuolella, ja on laajuudeltaan 75 000 km<sup>2</sup>. Väestöä on n. 1,6 miljoonaa. Borneon jakavat 3 valtiota: Malesia (Sabah ja Sarawak), Brunein sulttaanikunta ja Indonesia (Kalimantan). Sabahin luonto on uskomattoman monipuolinen, vaihdellen valkohiekkaisista rannoista, rannikon mangrovemetsiin, laajoista makeanveden soista hedelmällisiin rannikkotasankoihin, ja keskiosien sademetsän peittämistä vuoristoseuduista aluetta hallitsevaan majesteettiseen Kinabaluvuoreen, joka on 4095 metrillään Etelä-Aasian korkein vuori.

Sabahin 1500 km pitkisen rannikon tuntumassa sijaitsevat eräät maailman monimuotoisimmista koralliriutoista. Niin ja myös tuo pahamaineinen Sipadanin saari, jolla lomaillessaan tietyt heimoveljemme joutuivat kokemaan Abu Sayyaf- järjestön vieraanvaraisuutta, on juuri Sabahin ja Indonesian rajalla. Sipadan on muuten nykyisin armeijan erikoisvalvonnassa ja lähes turvallinen – se kun sattuu olemaan maailman ehkä paras sukelluskohde! Sinne olen menossa itsekin ennen kuin lennän takaisin Suomeen. Saa nähdä päädynkö Jolon saarelle, mutta ainakin odotan paljon sukellukselta Sipadanilla.

Nimitys, ”Maa tuulen alapuolella”, on merimiesten antama, ja viittaa Sabahin sijaintiin juuri ns. taifuunivyön eteläpuolella. Tänne eivät siis hirmumyrskyt osu, mitä nyt joskus jonkun läheltä menevän taifuunin ”häntä” osuu maihin, mikä sekin on pohjoisen asukkaalle aivan tarpeeksi hurjaa koettavaa. Sabah oli vuodesta 1882 vuoteen 1963



Britannian siirtomaa ja tunnettiin nimellä British North Borneo. Siirtomaavallanalaisuus on jättänyt jälkensä kulttuuriin ja ihmisiin. Mm. englanninkieli on virallinen liike-elämän kieli ja melkein kaikki puhuvat englantia – tosin joskus niin vahvalla aksentilla, tai muuten vain malaijin kielen sanoja sulavasti mukaan solkottaen, että sitä on vaikea enää englanniksi tunnistaa. Silti se helpottaa jokapäiväistä elämää näin vierailijan näkökulmasta.

Yksi Malesian viehätöksistä on se, kuinka niin monet eri etnistä ja uskonnollista alkuperää olevat kansat voivat elää rauhassa keskenään. Muslimiväestö on enemmistönä, varsinkin Manner-Malesiassa, jonka lisäksi on kristittyjä, buddhalaisia, taolaisia sekä vielä muutamia alkuasukasheimoja, jotka harjoittavat omia animistisia uskontojaan.

Sabahissa on todella monilukuinen määrä eri heimoja, jotka voidaan jakaa karkeasti 4 pääryhmään: Dusun, Murut, Paitan ja Tidong. Näistä Murut heimo on muutama sukupolvi sitten vielä harrastanut pääkallonmetsästystä, eli vihollisen pääkoppa otettiin voitonmerkkinä talteen ja asetettiin näytteille kotiinpaluun jälkeen. Sen uskottiin tuovan onnea taloon ja suojelevan pahoilta hengiltä – pää voitiin myös ripustaa oven yläpuolelle kuin hevosenkenkä meillä, onnea tuomaan. Esimerkiksi työtoverini on sukujuuriltaan puoliksi Murut, ja sanoo isoisällään olleen hienon kokoelman kalloja, kunnes kristittyjen saapuessa ne oli poltettava. Onneksi osia tuostakin historiasta on säilynyt jälkipolville ja on nähtävissä museoissa eri puolilla Sabahia.

Pääsin kokeilemaan paikallisia häätapoja häissä, joissa morsian oli Kadazan-heimosta ja sulhanen puhdasverinen norjalainen! Paikallisella golf-klubilla(!) järjestetyissä häissä oli minun lisäksi, sulhanen mukaan lukien, vain kaksi ”Orang-Putia”, eli valkoista ihmistä, joille sitten juotettiin itsetehtyä riisiviinaa, kaikkien paikallisten suureksi huviksi. Tuota makeaa (ja vahvaa!) nestettä juodaan perinteisesti isosta saviruukusta bambupillillä. Pytty kiertää ringissä ja kaikkien on juotava yhteenmenoon ison vesilasillisen suuruinen määrä. Myös suosittua Kadazan-tanssia, jonka sanoituksessa mies valittaa epäonnistunutta avioliittoaan, kertoen ainoan onnen elämässään olevan Proton-merkkinen auto, tuli tanssittua. Se on muuten todella iloinen tanssi - sanoituksesta huolimatta!

Kota Kinabalu on moderni n. 300 000 ihmisen kaupunki, aivan Etelä-Kiinan meren rannalla. ”Sademetsäkaupunki” on osuva nimitys aivan kaupungin laidalta alkavan sademetsän takia. Kota Kinabalu, tai lyhyesti KK, toimii porttina Sabahiin sekä turisteille että paikallisille. Täällä sijaitsee Malesian toiseksi vilkkain kansainvälinen lentokenttä, jonka vanhassa terminaalirakennuksessa sijaitsee myös matkatoimisto, jossa työskentelen. Turismiteollisuus on melko kehittynyttä Sabahissa, huolimatta siitä että Sabah ja Borneo ovat suhteellisen uusia kohteita. Kilpailu on kovaa, ja siksi myös minut otettiin tänne niin mielellään harjoitteluun, antamaan länsimaalaista näkökulmaa asioihin.

Asun työtoverini asunnossa, uudessa kerrostalossa melko kaukana KK:n keskustasta. Pihalla on iso uima-allas ja muutenkin asuntojen taso on keskivertoa parempi – tosin vuokraa maksan 1 huoneesta 67 EUR/kk, mikä ei päästä huimaa. Yleinen vuokrataso on hieman korkeampi. Työtoverit ja muut tutut ihmiset täällä ovat olleet mahtavia, ystävällisiä ja uskomattoman vieraanvaraisia. Minua on viety ympäri kaupunkia ja esitelty paikallisia tapoja. Ruoka on yhdistelmä monista eri etnisistä keittiöistä. Kiinalaiset ovat tuoneet paljon vaikutteita, kuten myös intialaiset, indonesialaiset ja thaimaalaiset omiaan. Suurin ero länsiruokiin on, että Aasiassa käytetään mm. eläimistä



sellaisetkin osat tarkasti hyväksi, mitkä meillä heitetään pois jätteenä. Possun tai kanan sisälmyksiä, jalkoja ja päitä saa melkein jokaisesta ravintolasta. Borneossa sijaitsee muuten tuo kuuluisa Gomantongin luola, josta kerätään pääskysenpesiä kiinalaisille keittoa varten! Riisi on tietenkin Aasiassa sama kuin peruna meillä Suomessa. Vaihtoehtona riisille voi syödä nuudeleita, joita löytyy monia erilaisia laatuja. Ruoka ei ole niin tulista kuin esim. Thaimaassa, mutta potkua löytyy skandinaaviseen lässynlässy-ruokaan tottuneelle!

Työ on mielenkiintoista ja olen päässyt kiertämään sen varjolla monia paikkoja Sabahissa, ja vielä melko hyvällä alennuksella: 5 päivän retki Tabinin luonnonpuistoon, jossa vaelsimme viidakossa 3 päivää ja kaksi yötä, yht. 34 km, oli uskomaton kokemus. Koko päivän vaellus armottomassa helteessä zenitistä paistavan auringon alla ja painava rinkka selässä ei ole helppoa. Varsinkin kun jalat tärisevät väsymyksestä ja pitää tasapainoilla tukkia pitkin joen yli monen metrin korkeudessa. Vaatteet ovat läpimärät, pyyhe kaulalla välttämätön, ja sydän hakkaa jatkuvissa ylä- ja alamäissä. Mutta kun pääsee perille leiriin, ja voi pulahtaa kirrkaaseen, kylmään jokeen ja pestä pois päivän hien ja lian, on olo kuin kuninkaalla - siis rekan alle jääneellä sellaisella!

Yksi ahaa - elämys viidakossa tuli myös koettua. Siis se, että vanhoissa Tarzan-filmeissä herra juoksentelee puolialasti pitkin pusikkoa lannevaate viuhuen – mikä ei todellisuudessa olisi kovinkaan järkevää! Iilimadot, hiekkakärpäset ja hyttysset ym. malariasurvaiaset tekisivät sellaisesta selvää melko nopeasti. Hollywood taas kaunistelee todellisuutta! Suojaava vaatetus on ehdoton. Varsinkin iilimadot, jotka väijyvät polkujen liepeillä noin polvenkorkuisilla oksilla, ovat aika iljetyksiä. Niiden puremaa ei huomaa ennen kuin norona juokseva veri paljastaa, että purtu on. Iilimadot erittävät ainetta joka estää veren hyytymisen, joten se haava ei lakkaa vuotamasta moneen tuntiin. Vaatteet näyttivät hurjilta sen reissun jälkeen – sain yhteensä 9 puremaa!

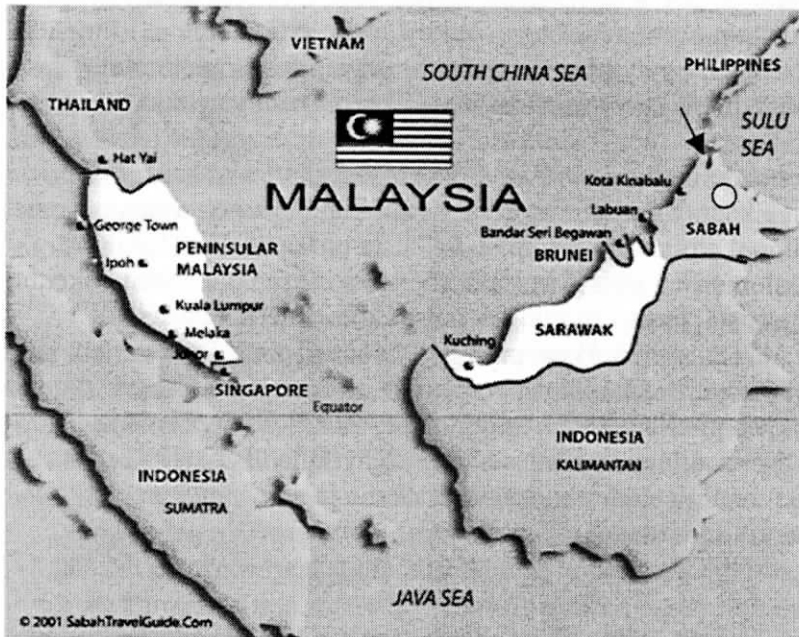
Iltaisin nuotiolla keitetty nuudeliikeitto ja itse kalastetut kissakalat maistuivat ja illan hämärtyessä noin kuuden aikaan, alkoi mieletön konsertti, kun tuhannet ja taas tuhannet hyönteiset, nisäkkäät ja linnut aloittivat yöelämän. Sellaista pimeyttä, kun Tabinin viidakossa, kymmenien kilometrien päässä mistään sivistyksestä, en ole ennen kokenut. Ainoa valo syntyi tulikärpäsisistä, jotka killuttelivat puissa kuin amerikkalaiset joulupalot. Ja tähtitaivas - lähes 80 m korkeat puut piirtyivät varjoina tähtiä vasten, joita oli miljoonia. Mielettömän kaunista! Illalla riippumatossa oli mukava nukahtaa sademetsän tuutululuun, ja aamulla herätä kun linnut tervehtivät uutta päivää ja pavunruskeaksi paahnutun paikallinen opasmies hiljalleen hyräillen sytyttää nuotiota keittääkseen kahvia! Sen tunnelman, lämmön, savuntuoksun ja näkymän kun olisi saanut pulloon ja mukaan kotiin tuotavaksi.

Koskenlaskuakin olen harrastanut. Padas-niminen joki (terveysiä vaan Padasjoelle) on suosittu, ja kuin tehty siihen tarkoitukseen. 9 km:n matka laskettiin kuohuissa ja kertaakaan ei saatu kumivenettä kaatumaan, niinpä uimaan piti päästä muilla konsteilla. Noin 7 kertaa minut heitettiin koskeen, joko oppaan/melojaistävien tai naapuriveneiden matkustajien avustuksella. Minun polskiessani veneen perässä huusivat vain että ”älä huoli, krokotiilit eivät yleensä viihdy virtapaikoissa”; veneeseen kiipeäminen nopeutui huomattavasti!

Myös liitovarjoilu on hauskaa puuhaa, tosin opin että en enää koskaan käytä kaksiosaista uimapukua (= bikineitä) liitovarjoillessa. Veteen ”dipattaessa” virtaus kuorii pöksyosan tehokkaasti yltä ja veneen kuljettajilla on riemussa pitelemistä...

Nokiaa olen tehnyt tunnetuksi oikein urakalla – sillä tarinalla saa aina puhetta aikaiseksi. Nyt jo tutut esittelevät minut vieraille tyyliin: ”tämä Riina muuten asuu kaupungissa nimeltä Nokia, tiesitko että se firma ei olekaan Japanista vaan Suomesta?” Vieraan seuraava kommentti on lähes järjestään: ”aijaa, sinä sitten varmaan saat kännyköitä halvalla?” Seikkaa että Nokia-nimellä on valmistettu myös kumisaappaita, paperia ja autonrenkaita ei usko/tiedä kukaan. Suomalaisista yleensäkin ei tiedetä paljoa, jotkut ovat yllättäneet tuntemalla Häkkisen ja Litmasen, joku jopa tiesi Helsingin olevan Suomen pääkaupunki. Kaikki haluavat opetella sanomaan jotain suomeksi – niinpä Borneossa on jo erinäinen määrä ihmisiä, jotka osaavat sanoa sujuvasti: ”pohjanmaan kautta ja kippis”! Sukunimeni Hynninen vääntyy luontevasti muotoon: Heineken...

Puolitoista kuukautta jäljellä ja vielä on edessä ainakin Kinabalu-vuorelle kiipeäminen, joka kestää kaksi päivää, sekä vierailu orankien (Orang-Utan = villi ihminen) kasvatukeskukseen, jossa orvot apina-vauvat opetetaan tulemaan toimeen omillaan viidakossa, jotta ne voidaan myöhemmin vapauttaa luontoon. Myös Bruneiin on tehtävä viisumin uusintamatka jossakin vaiheessa. Seikkailuni täällä siis jatkuu ja tähän mennessä olen nauttinut suunnattomasti. Voin lämpimästi suositella Borneota ja Kaakkois-Aasiaa matkakohteeksi, sillä samanlaista vieraanvaraisuutta ja kulttuurien rikkautta on vaikea muualta löytää. Mutta aina välillä on hyvä palata kotiin Tyhjäänperään!



Riina Hynninen  
21.08.2002

**Valaisimien ja**  
**asennustarvikkeiden**

**ERIKOISLIIKE**

Nokian Sähkötalo on myös  
**lahjatalo**

Meiltä löydät kestävät lahjat.

Vuoden

ympäri **Tervetuloa!**

asennustarvikkeet ja

maakaapelit edullisesti

Kiukaat-lämmittimet-pienkoneet



Nokian Sähkötalo OY  
Viholankatu 1, NOKIA

puh: (03) 3426600

Avoinna:

Ma-To 7-17

Pe 7-18

La 9-14

# MAANRAKENNUSTYÖT

- Perustusten kaivuusta pihatöihin
- Sora ja maa-ainesten kuljetus

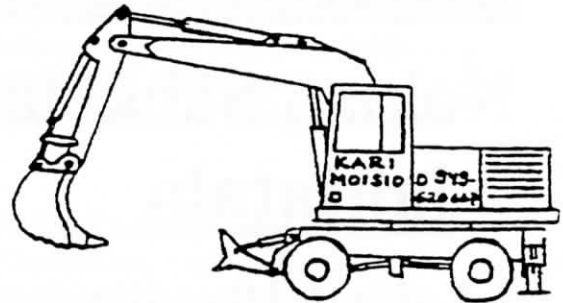
URAKOITSIJA

KARI MOISIO

Taivalkunta

Puhelimet:

3400178 ,0400-620667



- LUKOT
- HELOITUKSET
- AVAIMET
- AUKAISUT
- SARJOITUKSET
- ASENNUKSET
- HUOLLOT
- LUKITUS-SUUNNITTELU
- RIKOSILMOITUSLAITTEET
- KAMERAVALVONTA



Vakuutusyhtiöiden hyväksymä  
rikosilmoitin-suunnittelu- ja asennusliike

**NOKIAN**  
**LUKKOHUOLTO OY**

Härkitie 10, 37100 Nokia, puh. 3415 707

## Anna-serkkuani muistellen

Anna Turkis oli Kalle Alastalon vanhin tytär. Hän oli syntynyt 22.9.1904 Taivalkunnassa, ja kuoli 3.9.2000 Helsingissä. Hänet siunattiin Nokian kirkossa. Siunauksen toimitti Rovasti Miettinen. Muutamien sukulaisten ja ystävien läsnäollessa vainaja saatettiin Alastalon sukhautaan.

Muistan 1930-luvun alkuvuosilta, kuinka katkerasti Anna itki joutuessaan jättämään rakkaan kotinsa vararikon vuoksi. Samalla hänellä oli suuri suru isänsä kuoleman johdosta. Edessä oli pitkä sisältörikas elämä sekä kotimaassa että ulkomailla. Hän oli selviytyjä. Ensin kymmenen vuoden virkaura maanmittaushallituksessa. Sotavuosien lopulla hän siirtyi Ruotsiin, jossa hän jo nuoruudessaan oli käynyt Upsalan talouskoulun. Työtä löytyikin ravintola-alalta. Näissä puitteissa Kohtalo toi uusia vaiheita. Latvialainen muusikko Arjis Turkis työskenteli siellä myös. Tuttavuus johti avioliittoon. Pian tämän jälkeen Kanadan valtio tarjosi Baltian sotapakolaisille maata. Anna oli valmis muuttamaan Atlantin toiselle puolen. Hänellä ja myös hänen miehellään oli englanninkielen taito. Anna oli opiskellut Englannissa Nottinghamin yliopistossa.

Kanadassa Toronton läheisyyteen he perustivat kalkkunafarmin. Vuodet vierivät ahkeran työn merkeissä. Oli myös rakennusurakoita. Ikääntyessään he siirtyivät USA:n puolelle ja hakeutuivat uusiin tehtäviin. Anna löysi hovimestarin paikan suurehkoissa talouksissa. Aviomies työskenteli sikäläisen Helluntaiseurakunnan piirissä sekä kirjoitti uskonnollisia kirjoja ja julkaisuja.

Se henkinen pääoma, koulutus, jonka Anna Turkis oli saanut nuoruudessaan, myötävaikutti selviytymään maailmalla. Vuosikymmenet vierivät ja edessä oli eläkeikä. Nyt Anna halusi tulla Koti-Suomeen, mutta aviomies tunsikin USA:n läheisemmäksi kuin pohjoisen maan, jossa hän ei ollut edes koskaan käynytäkään. He eivät eronneet, vaan avioliitto jäi voimaan aina kuolemaan asti. Sovinnollinen kirjeenvaihto oli vilkasta.

Energinen Anna pystytti tyylikkään kodin ensin Siuroon ja sitten Tampereelle, mutta Helsinki tuntui sittenkin tutummalta. Aikaa jäi myös uskonnollisiin kysymyksiin ja hän hakeutui Helluntai-liikkeen piiriin sekä tuki sitä myös taloudellisesti. Anna tunsikin suurta kiitollisuutta Jumalan johduksesta elämänsä vaiheisiin. Hän teki pari matkaa Pyhään maahan. Lapsuuden kotikirkko säilyi kuitenkin rakkaimpana ja hän päätti pysyä evankelis-luterilaisen seurakunnan jäsenenä. Kun voimat vähenivät, oli siirryttävä vanhainkotiin ja sitten sairaalaan. Anna toivoi aina uudelleen pääsevänsä taivaan kotiin. 96-vuotiaana hän sai siirtyä ajasta ikuisuuteen.

Sirkka Suvanto

**Ammattitaitoinen Pitopalvelu**  
**Riitta Nybacka**  
Sarkola Tynnyrkiventie 121  
puh. 3405126, 050-5430813

## Taivalkunta Beat

Nokiaa on sanottu Suomen ”kevyen” musiikin kehdoksi ja hämmästyttävää onkin kuinka paljon on Nokialta lähtenyt ja lähtee taiteilijoita viihdyttämään ihmisiä ympäri Suomea. Tapsan Tahditkin voitaisiin vetää sujuvasti paikkakuntalaisin voimin. Taivalkuntakaan ei ole jäänyt tässä soittamisen ja laulamisen jalossa taidossa pelkästään lehden soiton varaan. Täällä on Nokian ykkösnimi, tangokuningas vuodelta 1996, **Tomi Markkola** ja **Jyrki Mäkelä** Cavaljeerineen ovat jo vuosia tahkonneen keikkalavoja. Eikä unohtaa sovi Alastalon lastenkodin kasvattia, **Jorma ”Jorse” Rosenlundia**, joka on heittänyt keikkaa kymmeniä vuosia, yksin ja porukoissa.

1997 näki päivänvalon toistaiseksi viimeisin taivalkuntalainen bändi, joka sai nimekseen syntymäpaikan mukaan: Taivalkunta Beat. Bändin ensi esiintyminen tapahtui syntymävuotensa juhannusaattona allekirjoittaneen pihassa **Pokkisen Vesan** traktorin lavalla. Alku oli vaatimaton ja tulevasta kvartetistakin vain puolet oli paikalla. Vesa soitti soolokitaraa ja **Mika Laitinen** löi rummuilla tahtia. Pian liittyi joukkoon Vesan vanhempi (5 min) veli **Juha Pokkinen** komppikitaroineen. Kun joukkoon ilmestyi vielä **Ilkka Saari** laulamaan, oli porukka valmis harjoittelujaksoon, joka kestitkin pitkälle syksyyn. Ensimmäinen yleisöesiintyminen olikin pikkujoulut. Tällä kokoonpanolla pojat soittelivat ”häitä ja hautajaisia”, jonka jälkeen 1998 sitten alkoivatkin varsinaiset tanssilavakeikat. Tässä vaiheessa Ilkka jäi kuvioista pois ja Juha otti hoitaakseen laulamisen ja Vesa taustalaulun.

Kolmimiehisenä tanssittavaa 60-luvun beat-musiikkia soittavana yhtyeenä pojat lähtivät ”valloittamaan maailmaa”. Eihän se heti tapahtunut, mutta eteenpäin on menty ja keikat lisääntyneet ja on käynyt niin kuin markkinataloudessa tapaa käydä; kun kysyntä kasvaa, niin hinnat nousee. Syksyllä 2001 tuli joukkoon bassokitaraa soittava miehen kokoinen **Jani Kaunisto**. Edellinen basisti mahtuikin pieneen laatikkoon, eikä sen tähden ottanut niin paljoa rahaakaan. Tällä kokoonpanolla ”Biitti” on heittänyt keikkaa näihin päiviin asti ja tulevaisuus näyttää hyvältä.

Singlejä on muutama tehty ja yksi pitkäsoittolevy, jossa jo oli runsaasti Juhan tekemiä biisejä. Nyt on uusi levy-yhtiö kuvioissa ja uusi levy tulee ensi vuoden alussa markkinoille.

Radioissa on ”Mary Lou” ja Juhan tekemä ”Ada Ofelia” soinut ahkeraan ja televisioesiintymisiä on myös ollut, parhaana saavutuksena ehkä hilkkua vaille voitto vuoden viihdyttäjä-kilpailussa. Nettiosoite on muuten **www.taivalkuntabeat.net**. Vaikka Juhalla, Mikalla ja Vesalla on pysyvät asumukset Nokian keskustassa ja Janilla Valkeakoskella, niin eivät he juuriaan ole unohtaneet, kyllä ne ovat syvällä Taivalkunnassa.

Jorma Laitinen



## **Koirat Taivalkunnan maisemassa 1930-luvulla**

Hiljaisina iltoina, kun liikkui kylän raittia, talojen pihoilta kuului usein haukuntaa tai haukahduksia. Koirat tunnettiin nimeltä ja jokaisen äänellä oli oma sävynsä. Alasen Jysky oli melkoisen säyseä haukunnaltaan, vaikka oli melko kookas mustanruskea talonvahti. Kassilan Mökö oli uskollinen isäntänsä seuralainen. Se oli muistaakseni mustanharmaa väriltään ja osasi istua hiljaa bussissa Tampereen matkalla. Alastalon pihassa haukkua nalkutti pieni keltaisenruskea, Tellu nimeltään. Haapaniemessä oli kuulemma isot susikoirat ketjuissaan. Ei niitä nähty kylän raitilla. Jutila-Mäkelässä oli Raja, jonka ääni kaikui mahtavana kauas. Väriltään mustaharmaa. Minunkin kotiini hankittiin kerran koiranpentu, Jyry, mutta minä (silloin 5-vuotias) sekä kissani emme olleet ihastuneita koiraan, joka puri minua nilkkoihin. Kissa sylki ja sihisi koiralle, joka sitten annettiin pois.

Sirkka Suvanto

## **HYVÄ RAKENTAJA LEHTISEN SAHALTA**

### **PUUTAVARAA MONESSA MUODOSSA**

- **SAHATAVARAA LAUDASTA LANKKUUN**
- **KESTOPUUTA SAHATTUNA JA HÖYLÄTTYNÄ**
- **ULKOVUORET MYÖS POHJAMAALATTUNA**
- **KORISTELISTOJA**

### **KULJETUS**

- **KUORMA-AUTOLLA**
- **MAASTURI+PERÄKÄRRY**

### **LEHTISEN SAHA**

**Sarkolantie 230**

**PUH. 3405051 , 0400 889014**

**FAX. 3405295**

## Muisteloja Taivalkunnasta

Postin tuomassa kirjeessä ilmoitettiin valinnastani Nokian kauppalan Taivalkunnan kansakoulun opettajaksi. Virkaan kuului velvollisuus opettaa poikien käsitöitä.

Lähdin tutustumaan kouluun. Tulin Tampereen linja-autoasemalle. Tiesin koulun ohi kulkevan Lauttakylä-yhtiön bussien. Nousin bussiin.

- Kulkeeko tämä auto Taivalkunnan koulun ohi? kysyin rahastajalta. Hän kysyi asiaa kuljettajalta.

Tuntui siltä, ettei kumpikaan tiedä koulusta mitään. Olin jo lähdössä autosta pois, kun bussin perältä päin kuului naisen ääni: ”Se tarkoittaa Tyhjänperän koulua”.

- Kyllä me ajamme sen koulun ohi, sanoi rahastaja nauraen. Pääsin onnellisesti oikeaan paikkaan.

Mielestäni Tyhjänperä- nimessä oli ja on vieläkin jotain salaperäisen kiehtovaa. Tuota kylän melkein viralliseksi muodostunutta nimeä eivät kaikki kyläläiset hyväksyneet.

- Mitä Tyhjään perään kuuluu? kysyttiin eräältä isännältä Nokian torilla.

- En minä ole tyhjäperäläinen, Tyhjäperä alkaa vasta Kassilan aidasta, vastasi isäntä, joka ei ollut sieltä perältä.

Tyhjäperä-nimen alkuperästä olen kuullut tarinoita; ehkä niistä joku on vanhin ja alkuperäisin. Eräissä kartoissa esiintyy nimi Tyhjänprä.

Lauttakylä-yhtiön linja-autojen lisäksi liikennöi myös Paunu. Mieleen on jäänyt erityisesti näiden Paunujen kuski ”Fransu”. Hän oli hyvin ystävällinen mies. Jos joku säännöllisesti matkusti Fransun kyydissä, eikä sattunut olemaan tien varressa, niin tämä ystävällinen mies odotti muutamia minuutteja.

Taivalkunna koulu ei alkuvuosinani ollut mikään pikkukoulu. Siellä oli parhaimmillaan 96 oppilasta ja neljä opettajaa. Koululla tehtiin 1950-luvulla remontti. Toisessa kerroksessa olevat opettajien asunnot muutettiin luokkahuoneiksi. Rakennettiin erillinen opettajien asuntolarivi, asunnot neljälle opettajalle. Koulurakennuksen yhteyteen rakennettiin voimistelusalusi ja vahtimestarin asunto. Kellarikerrokseen tuli sauna ja lämmityskeskus.

Työrupeama Taivalkunnan koululla oli kaikkiaan yksitoista vuotta. Niiltä vuosilta on jäänyt mieleen eräitä tapahtumia, joita haluan myös julkituoda tässä:

Vietettiin koulun joulujuhlaa.

- Kuka tuo iso poika on? kuulin erään isän kysyvän pojaltaan. Kyseessä olin minä. Ehkä kyseisen isän mielestä olin pojanklopin näköinen.

Joulujuhlien ja kevätjuhlien valmistelut aloitettiin hyvissä ajoin. Yleensä ohjelman esittäjiä saatiin helposti. Joulujuhlanäytelmän harjoituksista on jäänyt mieleen jännittävä tilanne. Tontuilla oli pellavaparrat. Kynttilä oli viety liian lähelle partaa, jolloin parta kärventyi. Onneksi lähellä seisoj toinen tonttu, joka repäisi nopeasti pellavaparran pois, ei ehtinyt tapahtua vahinkoa.

Eräällä ensimmäisen luokan tytöllä oli vaikeuksia aloittaa koulu alkupäivinä. Välitunnilla huomasin hänen itkevän. Isoveli lohdutti itkevää sisartaan. Ihailin veljen sydämellistä huolenpitoa.

Alkupalvesta, kun ei ollut paljon lunta, oli liikuntatuntien luistelu- ja jääkiekkoareenana Konnanmonttu. Monta jännittävää ottelua siellä pelattiin. Nyt monttu on täytetty, paikalla on golfaajien harjoituskenttä. Montusta oli kaivettu savea tiilitehtaalle.

Koulun kilpahiihdot olivat huomattava tapahtuma. Toivottavasti on tallessa taulu, johon parhaiden hiihtäjien nimet kaiverrettiin. Talvella liikuntatunnilla pojat ehdottivat, että mentäisiin Santamäen hyppyrille. Muutamat pojat halusivat näyttää mäkihyppytaitoaan isommasta mäestä. Eivät kaikki pojat uskaltaneet näyttää taitoaan.

- Et kai sinä opettaja halua olla huonompiin kuuluva, sanoi eräs pojista. Rohkaisin mieleni ja päätin näyttää huonon taitoni. Minulle kuitenkin kävi aivan kuin Jänöjussille. Laulussa kerrotaan tuhannesta voltista, joita uskalias mäenlaskija teki. Voltteja tuli, mutta ei kai ihan tuhatta. Joku pojista kuiskutteli korvaani : ”Oli se näyttävä leiskaus ja uskallusta siinä vaadittiin.”

Kolme luokkani poikaa pyöräilivät hammaslääkäriin Koskenmäkeen Alli Penttisen vastaanotolle. Kaksi pojista palasi mielestäni liian nopeasti takaisin koululle. Tiedustellessani näin nopeata hammaslääkäriissä käyntiä, pojat vastasivat: ”Me lähdimme sieltä pakoon, kun sisältä kuului kaameata tuskanhuutoa. Päätimme, että sinne ei mennä.” Ymmärsin hyvin poikien pakokauhun. Ei ole hammaslääkäriin vastaanotolle meno helpoimpia kenellekään. Pojat saivat uudet ajat. Pakokauhu oli tipotiessään.

Kuvaamataidon eli piirustustunnin lopulla järjestäjät tekivät näyttelyä tunnin saavutuksista.

- Täällä on yhdessä työssä aivan outo nimi, virkkoi järjestäjä ja luki oudon nimen. Eräs luokan tytöistä oli kirjoittanut etunimensä oikein, mutta sukunimekseen oli ottanut omavaltaisesti nimen pojalta, josta hän piti. Tietysti lainattu sukunimi oli vaihdettava viralliseen nimeen.

Koululle johtavan tien sembramäntykuja oli minun aikani vihreä, tuuhea ja elinvoimainen. Oravat vierailivat ahkerasti männyissä, koska niissä oli isoja käpyjä ja runsaasti siemeniä. Käpyjä hakivat puista oppilaatkin ja söivät siemeniä niin kuin oravat. Muutamat pojat varastoivat niitä pulpettiinkin. Avasin erään pojan pulpetin kannen. Laatikossa oli runsas varasto käpyjä, melkein kaikki oli siemenistä tyhjiä. Roskakori sai täydennystä.

Mielessäni on elävästi ilta, jolloin tuijotimme muutamien oppilaiden kanssa taivaalle. Jonkin ajan kuluttua ilmestyi näkyviin valo, joka erottui helposti tähtien keskeltä. Uutisissa oli kerrottu Neuvostoliiton Sputnikista, jossa matkustajana on Laika-koira. Hei, hei Laika huudeltiin etäällä avaruudessa matkaajalle.

Into Kangasniemi

## Pallosalamat

Oli heinäkuun iltapäivä muistaakseni vuonna 1996. Olimme mieheni kanssa Nokialla loma-asunnolla, joka on lapsuudenkotini. Oli alkanut raju ukkosilma. Katselin ulos olohuoneen erkkeri-ikkunan luona ensimmäisessä kerroksessa. Mieheni sanoi lähtevänsä vintille katsomaan, vuotaako katto. Muistin samassa, kuinka ollessani noin 5 – 6 -vuotias tästä ikkunoitten kulmasta, josta puhelimen sekä radion antenni- ja maajohdot tulivat sisälle, oli ponnahtanut kirkas pallosalama. Päätinkin siirtyä nyt rakennuksen sisäosiin. Tuskin olin ehtinyt ottaa pariakaan askelta, kun samasta nurkasta tulla sujahti lautasen kokoinen kirkas pallo. Pari metriä sen jäljessä toinen ja kolmaskin. Ne leijuivat ohitseni pääni korkeudella noin metrin etäisyydellä minusta, kohti huoneen sähkökatkaisijaa. Kuului räiskähdys, kuin ilmapallo olisi mennyt rikki. Lamppuun välähti valo. Toinenkin pallo räsähti olemattomiin. Kolmas pallo liiteli avoimesta ovesta viereiseen huoneeseen, josta kuului puhelimen kilahdus sekä särähdys. - - Huusin kauhuissani ja juoksin yläkerran portaisiin: ”Sakari, Sakari tule heti alas tää talo syttyy palamaan”.

Onneksi ei liekkejä näkynyt missään. Valaisimen lamppu oli palanut eikä sähkökatkaisija toiminut. Valkoiseen puhelimen pistorasiaan oli jäänyt harmaa rengas. Muuten oli kunnossa. Tämä näytös kesti vain muutaman sekunnin, mutta jäi lähtemättömästi mieleeni.

Sirkka Suvanto

## Neste Nokianvirta. Mainio taukopaikka Nokialla.

- \* Kehuttuja lounaita klo 11-14
- \* Herkullisia à la carte -annoksia
- \* Ryhmäruokailutkin joustavasti
- \* Myymälästä kätevästi mukaan:  
elintarvikkeet, oluet, virvokkeet



### Neste Nokianvirta

Sirpa ja Harri Savolainen  
Nuijamiestentie 1, Nokia. Puh. 03-342 2500.  
Avoinna: ark 6-23, la 8-23, su 9-23

### Autollesi:

- \* Moottorille mieluisaa Futuraa.
- \* Maalipinnalle tehokkaasti hellä Neste-pesu.



## SUNNUNTAI SIKALASSA

Taivalkunnan kylät ry:n ja Taivalkunnan maa- ja kotitalousseura ry:n yhteistyönä syntyi ”Sunnuntai sikalassa” -tapahtuma 11.6.2000 Hyriäisen tilalla. Suunnittelukokouksia oli pidetty kuusi kertaa 4-10:n hengen ryhmissä, ja talkoissa ahkerointiin useana iltana vaihtelevan kokoisilla porukoilla ennen itse tapahtumaa. Moni oli puuhaillut paljonkin tapahtuman eteen pitkin kevättä, yhdessä ja erikseen.

Aluksi teemana oli pelkkä esiliinanäyttely, joka kuitenkin laajeni kattaen hevos- ja traktori-vetoisten työkoneiden esittelyn, konsertin ja paljon muuta. Tilaisuutta varten valmistetut variksenpelättimet elävöittivät maisemaa koko kesän näyttelypäivän jälkeenkin.

Esiliinoja oli näytillä 154 kpl kertomassa omia tarinoitaan niin nykykeittiöistä kuin talouksista vuosikymmenien takaa. Useimmat essut olivat omin käsin ommeltuja, mutta kaupastakin ostettuja löytyi. Mm. Lehtimäen Terttu, Hynnisen Eeva ja Mattilan Elina mestaroivat nämä kyläläisten lainaamat lukuisat aarteet kaikkien nähtäviksi, ja hyvältä näytti. Kuusisen Saara ja Mattilan Maija esittelivät liinoja yleisölle.

Naisten puurtaessa näyttelyn parissa puuhailivat miehet koneiden ja laitteiden kimpussa. Muutama reki sai uuden tervauksen ja erinäiset koneet muuta huomiota. Peltö näytti miesten käten jäljiltä kuin maatalousnäyttelyn vekotinosasto ainakin, kun vanhat ja uudet traktorit ja pärehöylät valloittivat aukean.

Ja kun kerran alkuun päästiin, niin pitiähän eläimiäkin näyttelyssä olla! Nokkaa, turpaa ja kuonoa tuotiin niin omalta kylältä kuin naapuristakin, aina Suoniemeä ja Masoa myöten. Possut matkustivat Taivalkuntaan jopa Viljakkalasta! Eläinten parissa Kiiskan Ellillä riitti hoidettavaa koko päiväksi. Hevoset olivat jo luku sinänsä, ja ratsastajia taisi riittää Marikan ja Helenan valvonnassa yllin kyllin. Eräs nokialainen Fanny-tyttökin oli ollut niin ihastunut kokemastaan, että oli vielä viikkoja myöhemmin pyytännyt äitiään viemään hänet ”sinne sikalalle, jossa on niitä hevosia, joilla voi ratsastaa”!

Pinsiön pelimannit ja Islannista saapuneet Lea ja Einar olisivat ansainneet esityksilleen kuitenkin enemmän yleisöä. Iltapäivän upea konsertti jäi turhan vähälle huomiolle, koska tapahtuma oli levittäytynyt niin laajalle alueelle ja päivän paahdetta paenneet ihmiset olivat kerääntyneet sisätiloihin ja varjoihin. Toivottavasti kauniit sävelet tavoittivat kuitenkin niitäkin kävijöitä, jotka eivät sään vuoksi voineet nauttia esitysten visuaalisesta puolesta.

Variksenpelättimet saivat ainakin allekirjoittaneen hyvälle tuulelle. Ihan ensimmäisenä tulijoiden hilpeyttä herättämässä seisoskeli pariskunta (ilmetty Matti ja Laura...), jonka Hautasen Sirpa lapsineen oli rakentanut. Pariskunnan takaa löytyikin sitten jo melkoisen monenlaista pelättiä, joiden tekijäjoukosta löytyi nimekkäitäkin vaikuttajia. Olimme kutsuneet useita nokialaisia tahoja rakentamaan omat pelättinsä pellolle, mutta vain huumorimieliset uskalsivat leikkiin ryhtyä. Ossi Somman teos salkkuineen ja kännyköineen oli puhutteleva. Sina Kujansuun ja Markkolan Tomin teokset voitaisiin nostaa esiin uudemmankin kerran, samoin kuin Tapsan Tahtien ja Nokian Työväen Teatterin ”mainokset”. Taivalkunnan kuviskerhon ”Erkki” pensseleineen oli valmiina ensimmäisenä ja ansaitsisi sekin uuden katselmuksen. Samoin on laita eläinlääkäriin pelätin, joka taisi kuvata tekijäänsä... Nimettömänä rakennetut useat variksenpelättimet hätkähdyttivät ”näköisyydellään”, ja kommentit niistä kutkuttivat nauruhermoja. Sanoisin, että mokoma homma tervehdyyti meidän mielialojamme varsinkin mukavasti. Jospa joskus laitettaisiin homma uusiksi?

Kaiken kaikkiaan talkooväki uurasti tapahtuman tiimoilla väsyksiin asti, joten lämmin kiitokseni teille kaikille, yhdessä ja erikseen!!!

Terveisin: Hyriäisen Laura



## ESILIINAN HISTORIAA

Suomessa esiliina on kuulunut naisen puvustoon jo pakanuuden ajoilta asti. Muualla Euroopassa sen sanotaan tulleen käyttöön vasta 1400-luvulla. Esiliina kuului osana pukuun ja sitä käytettiin niin juhla- kuin arkioloissakin tarkoituksena suojata hametta tai pukua likaantumiselta. Nykyisin esiliina kuuluu arki- ja kotivaatteisiin, mutta perinteisessä kansanpuvussa vyötäröesiliina oli tärkeä ja arvostettu pyhä- ja juhla-asun osa.

Esiliinan on arveltu muinoin kehittyneen lantiosuojuksesta, joka ripustettiin vyötärölle. Länsimaisessa pukeutumisessa esiliinat olivat käytössä vain palvelijoilla ja käsityöläisillä. 1500-luvulla ns. vallasnaiset eivät käyttäneet esiliinaa ollenkaan, vaan se oli leskirouvien käytössä ns. suruesiliinana. 1600-luvulle tultaessa, renesanssin aikaan alkoivat yleistyä pitsikoristeet ja kalliista kankaasta ommellut vyötäröesiliinat, joita käyttivät erityisesti englantilaiset ja saksalaiset säätyläisnaiset. Valkeita juhlaesiliinoja kirjailtiin silkki- ja kultalangoin ja ne ommeltiin sametti- tai silkkikankaasta.

Länsi-Suomessa on 1600-luvulta merkintöjä perunkirjoissa siitä, että sekä porvaris- että kansannaiset ovat käyttäneet esiliinaa yleisesti. Aina seuraavalle vuosituhannele asti ne olivat ostokankaisia. Raskiesiliina (pyhäesiliina) oli kansannaisen tärkeä hankinta niin Suomessa kuin Ruotsissakin. Raskiesiliinat olivat vihreitä tai mustia. Keski-Suomessa ja Uudellamaalla arvostettiin kuviolliseksi painettua esiliinakangasta, joka oli pellavaa tai karttuunia.

Ylellisyysasetukset ovat vaikuttaneet kaikkiin pukukappaleisiin. Niinpä 1600-luvulla kiellettiin käyttämästä pitsejä ja mainintoja pitsikoristeisista esiliinoista onkin äärimmäisen harvoin. Pitsi saattoi reunustaa huiveja tai päähinettä muttei esiliinaa.

Vanhinta tyyppiä ovat kapeahkot ja lyhyet puuvillaesiliinat, jotka oli omaksuttu säätyläismuodista. Niitä käyttivät esim. Pohjois-Satakunnassa syrjäkylien vaimoväki 1700-luvulla. Tällöin esiliinat erosivat myös määrältään. Pohjois-Pohjanmaalla varakkailta emännillä saattoi olla esiliinoja jopa 12 kappaletta. Satakunnassa ostokankaisen juhlaesiliinan lisäksi emännillä oli vain muutamia kotikutoisia esiliinoja. Vuonna 1750 alettiin länsisuomalaisessa pukeutumisessa käyttää valkoisten lisäksi värillisiä kankaita. Tyypillistä oli kankaan pystyraita kuviot, jotka olivat väriltään punaisia tai sinisiä.

1800-luvulla esiliina alkoi yleistyä koko maassa. Kooltaan se oli suhteellisen leveä ja ulottui noin 10 senttimetriä hameen helman yläpuolelle porvarispukujen esimerkin mukaan.

Esiliinakankaat olivat varsin monenlaisia; kotikutoista pellava- tai puuvillapalttinaa ja villaa. Säkylän seudulla esiliinat olivat valkopohjaisia joissa oli raitoja. Pohjanmaalla esiliinat olivat jopa kaksi ja puoli kyynärää leveitä, jotka oli ommeltu hamekankaasta. Uudellamaalla ja Savossa valkoinen oli esiliinan väri, joissakin kylissä musta. Mustat ns. vihtoriiniesiliinat ovat ajautuneet maaseudulle 1870-luvulla kyläkauppiaiden mukana tai niitä hankittiin kaupungista esim. vihkisormusta ostettaessa. Painokuvioisia karttuuniesiliinoja on tuotu Ruotsista ja Virossa ja näin ollen edustavat eurooppalaista tehdastuotantoa.

Tapana oli että leveät esiliinat poimutettiin ja laskostettiin. Vyötärönauhana oli esim. värikäs pirtanauha tai kankaasta tehty vyötärökaitale. Satakunnasta ja Etelä-Pohjanmaalla kuviolliset kaatinnauhat olivat pitkiä ja ne sidottiin koristeellisesti eteen tai kupeelle. Esiliinan nauhojen solmiminen eteen tai kupeelle onkin vanhempi tapa kuin niiden solmiminen taakse.

Perinteisessä esiliinassa ei ole ollut taskuja. Kankaat oli kudottu tiheiksi sekä tanakoiksi ja naapurit saattoivat käyttää yhteisiä loimia esiliinakankaita tehdessään.

Esiliinalla on monia murrenimityksiä. Varsinais-Suomessa se on kerstukki, kerstuukki tai esna, muualla eteläisessä Suomessa esivaate tai esiliina. Pohjois-Satakunnassa ja Etelä-Pohjanmaalla kaati, Keski- ja Pohjois-Pohjanmaalla vyöliina tai vyöllinen. Vörkkeliä on paikoitellen käytetty Hämeessä ja Pohjois-Karjalassa.

Historiikin koonnut Terttu Lehtimäki

## METSÄRETKI

Lauantaina 9.6.2001 lähdettiin metsäretkelle suuntana Horhavuori. Patikkamatka alkoi Hyriäisen pihamaalta klo:10 ja kulki peltotietä Sorvaniemen ohi kohti kuusien, hirvien ja kallioiden valtakuntaa. Retken nuorin osanottaja ei ollut iällä pilattu, sillä rinkassa matkaava Venla Haavisto oli vasta 10 kk:n ikäinen. Kaksi vuotta vanhempi velipoika Olli kulki jo osan matkaa kävellenkin. Tietysti mukana kulkivat isä Jarkko ja äiti Terhi. Matkaan mahtuivat myös Hautasen Sirpa, Markku, Annika ja Arne, Alanteen Esa, Mattilan Risto ja Antti, Urkon Anja ja koiransa Nappe, sekä Matti, Satu ja allekirjoittanut.

Sää oli pilvinen ja enteili sadetta, joten sadevarustukset raahattiin mukana. Metsään päästyämme saimme heti testata kuntoamme, sillä edessä oli voimia vaativa nousu, mutta näköalat antoivat puhtia. Seurasimme sinisiä reittimerkkejä, jotka varmistivat meidän olevan oikealla polulla. Metsä kun on kokenut varsinaisen muodon muutoksen viimeisten kymmenen vuoden aikana, joten varmistus oli varsin paikallaan. Ylitimme märkiä ja kuivia paikkoja, pompimme risujen yli ja nautimme jäkäläpoluista. Hyttysten saattelemina kurkistelimme yhä uusien pensaiden ja kivien takaa avautuvia näkymiä. Vasta Horhan vuorella maltettiin pysähtyä kunnolla, sillä eväiden syöntitauko oli paikallaan. Paikka oli upea niin sielun kuin ruumiinkin ravitsemiseksi. Sitten alkoi alas kipuaminen vuoren toista reunaa. Ei ihan helppoa, mutta hyvin selvittiin. Nuoremmat pistivät kiipeilyksi äkkijyrkillä kallionseinämällä, ja sekös tätä mummua hirvitti. Arne varsinkin osoitti todelliset vuorikiipeilijän kykynsä kipuamalla kallion seiäniä kuin marakatti, eikä Annikakaan juuri huonommaksi jäänyt. Onneksi sentään kaikkein nuorimmat osanottajat jättivät kiipeilemättä...

Löytyi useita jännittäviä luolia, lohcareiden välejä, vanhoja korsuja ja majoja, eikä luonnon ihmeellisyyttä voinut olla hämmästemättä.

Kalliokiipeilyn jälkeen vanhaa polkua oli mukava taivaltaa, ja Ollinkin oli helppo pistää vaikka juoksuksi. Polulta poikettiin kulkemaan hiihtoreittejä pitkin, mutta Tupsuvuori jätettiin syksyn tutustumiskohteeksi. Oli meillä sen verran tiukkaa nousua ja laskua, että Ollikin tarvitsi jo kantoapua. Sitä ei vain huolitettu ihan keneltä tahansa, ainoastaan isä ja äiti tehtävään kelpasivat. Nappe-koirakin opetteli siinä samalla metsästyskoiran roolia, arvoitukseksi kuitenkin jäi haistoiko se hirven, karhun vai pupujussin. Kulkiessamme yritimme päätellä kohdalle osuvista hirven jäljistä oliko siitä kulkenut naaras vai koiraspuolinen sarvipää. Löytyipä reitin varrelta hirven luurankokin, nyt jo luonnon puhtaaksi kaluama ja laajalle levinnyt. Liekö poloinen jäänyt auton alle ja kulkenut kuusen alle kuolemaan, vai mikähän lie ollut eläimen kohtalo?

Paras näköalapaikka oli vielä edessä, joten Matti johdatti karavaanin sinne. Eteemme avautui upea maisema, melkein koko Taivalkunta tuntui avautuvan edessämme kuin uskaltauduimme kallion reunalle. Golffaaajat taapersivat mailoineen edessämme pikkuruisina hahmoina, eikä Esa malttanut olla huutelematta Järvisen Heikille joka käveli kentän tiellä. Mahtoikohan Heikki tietää, ketkä kalliolla huhuilivat? Istuimme alas syömään loput eväämme. Perhoset parveilivat vatsassa ja meikäläistä pelotti aivan tolkkottomasti kun Olli kurkotteli mitä milloinkin lähellä kallion reunaa ja Venlankin pelkäsin putoavan, vaikka hän oli tiukasti äitinsä selässä rinkassa.

Onnellisesti maiseman ihailu ja koko retki sujui. Tunnelma oli mukava ja aurinkokin pilkisteli aika ajoin. Yhteinen päätöksemme oli, että uusi retki vaelletaan sitten syksyllä. Jäin sitä innolla odottamaan.

Terveisin: Hyriäisen Laura

## TOKAISUJA

2½-vuotias Saku oli allerginen mm. kananmunalle ja suklaalle. Pääsiäisenä poika oli isänsä kanssa kyläilemässä, jossa pojalle annettiin suklaamuna. Isän kanssa sovittiin, että suklaan syöntiä voidaan kokeilla. Pääsiäisen jälkeen Saku oli mummulassa kylässä ja mummu huomasi pojan ihottuman voimistuneen. Mummu ihmetteli moista ääneen, ja poika selitti kokeilleensa vähän suklaan syöntiä. Mummu totesi tietysti, ettei sellaista kannata tehdä, johon 2½-vuotias Saku tärytti: ”Ooksää muka joku lääkäri?!”

3-vuotias Saku ja 6-vuotias Jesse olivat mummun kanssa ulkoilemassa. Saku innostui ehdottamaan, että mentäisiin katsomaan mistä ”isä toi ennen vanhaan puita kotiin”. Jesse valisti heti, ettei se ollut ennen vanhaan. ”Eihän meitä ollut ennen vanhaan edes olemassakaan! Se oli eilen kun isä niitä puita haki!”

Mummu oli vähän sairastellut, eikä ollut muutama viikkoon käynyt tervehtimässä lastenlapsiaan. Sitten sovittiin perheen kanssa, että mummu ja vaari tulevat kylään. Vaari meni ensiksi sisälle, kun mummu jäi ottamaan autosta tuliaisia. 5-vuotias Jesse hätäytyi kovasti, että eikö mummu tullutkaan. Vaari rauhoitteli poikaa sanomalla: ”Kyllä se sieltä tulee, mummu on vaan vähän loivaliikkeinen.” Tästä hämmentyneenä poika meni äitinsä luo ja sanoi hätäytyneesti: ”Sinähän sanoit, että mummu on jo parantunut!!”



Nuijamiestentie 3, 37120 NOKIA  
Puh. (03) 342 1410

Kukkapostista  
KAUNIIT

- Kukkakimput
- Asetelmat
- Kukkalaitteet

Joulukukkakorit, hyasintit,  
Joulutähdet ym. sesongin kukat.

Avoinna: ma-pe 9-18  
la 9-16  
su 11-14

KASVIHUONEMYYMÄLÄ  
**MUORIN KUKKA**

Leikkokukkia, viherkasveja, kukkivat ruukut, kukkalaitteet iloon ja suruun

Floristi puutarhuri Anneli Lehtonen

Ma-To 10 - 18

Ruskeepäänkatu 58

Pe 9 - 18

37120 Nokia

La-Su 9 - 15

P. 3420200, 0400-823137

**EDUSKUNTAVAALIEN ENNAKKOÄÄNESTYS**

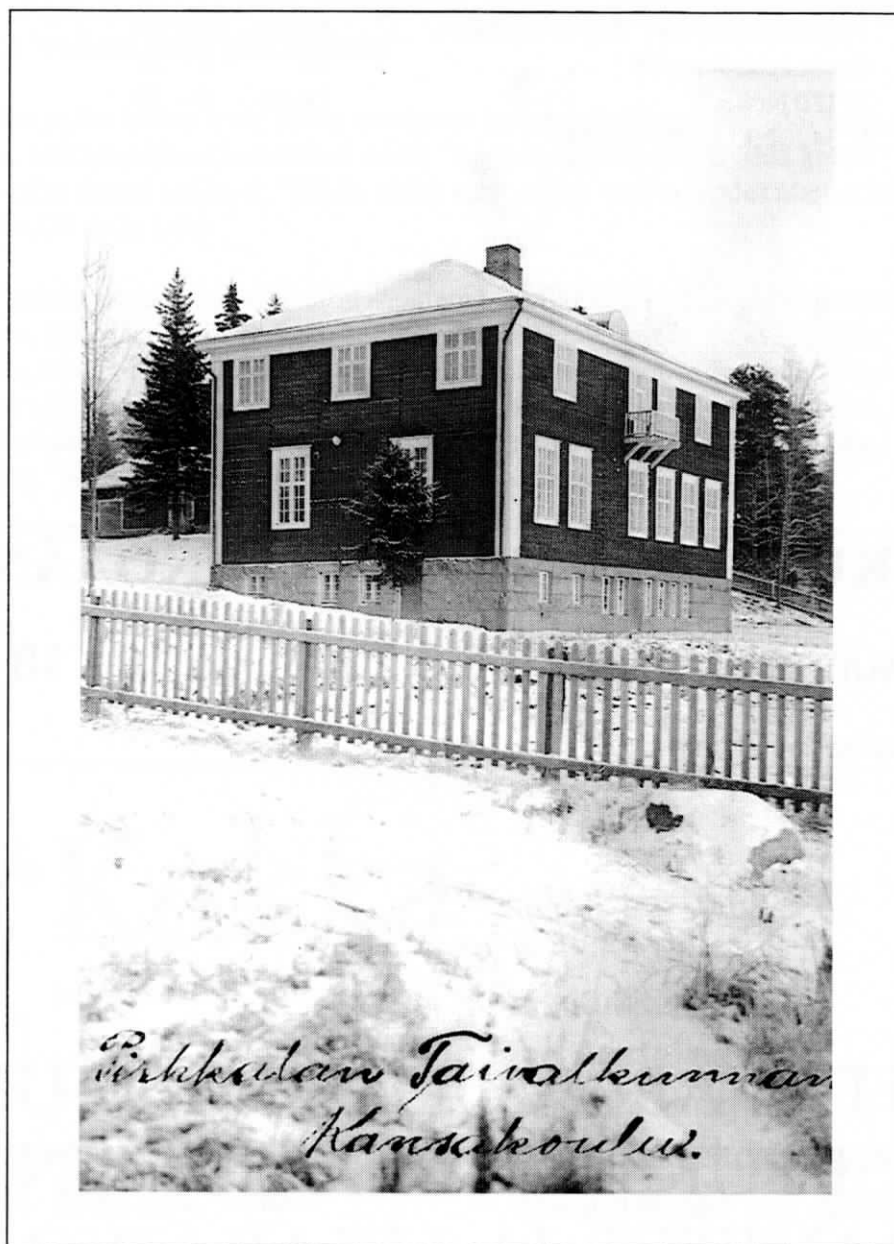
Taivalkunnan koululla 6.3.2003 klo 10 - 18

Järj. Keskusvaalilautakunta

PUUTAVARA AJOT JA MUUT  
KULJETUKSET, SEKÄ LUMEN  
AURAUKSET JA LIKAKAIVOJEN  
TYHJENNYKSET

Tero Lehtimäki puh: 0400325024, 3400024

ONNITTELU 80-VUOTIAALLE  
TAIVALKUNNAN KOULULLE



Kuva koulun ensimmäiseltä talvelta 1922





